

СЛУЖБЕНИ ВОЈНИ ЛИСТ

БРОЈ 2

Београд, 17. јануар 2020.

ГОДИНА СХХХІХ

Цена овог броја је 240 динара
Годишња претплата је 8.406 динара

3.

На основу члана 112. став 1. тачка 2. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о изменама и допунама Закона о Војсци Србије

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о Војсци Србије, који је донела Народна скупштина Републике Србије на Десетој седници Другог редовног заседања у 2019. години, 27. децембра 2019. године.

ПР број 179

У Београду, 27. децембра 2019. године

Председник Републике,
Александар Вучић, с.р.

ЗАКОН¹

о изменама и допунама Закона о Војсци Србије

Члан 1.

У Закону о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон, 10/15, 88/15 – УС и 36/18), у члану 22. став 1. тачка 2) после речи: „за подофицира – водник” додају се запета и речи: „водник прве класе”.

У ставу 1. тачка 3) подтачка (1) после речи: „капетан”, додају се запета и речи: „капетан прве класе”.

У ставу 1. тачка 3) подтачка (2) после речи: „поручник фрегате”, додају се запета и речи: „поручник бојног брода”.

После става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Права и обавезе прописане за официре у свим родовима и службама односе се и на официре у речним јединицама, и то: поручник – поручник корвете, капетан – поручник фрегате, капетан прве класе – поручник бојног брода, мајор – капетан корвете, потпуковник – капетан фрегате, пуковник – капетан бојног брода, бригадни генерал – комодор, генерал-мајор – контраадмирал, генерал-потпуковник – вицеадмирал и генерал-адмирал.”

¹ Објављен у „Службеном гласнику РС”, број 94 од 27. децембра 2019. године.

Досадашњи став 2. постаје став 3.

Члан 2.

У члану 39. став 1. тачка 7) мења се и гласи:

„7) да није старији од 40 година ако се прима у својству подофицира, односно 45 година ако се прима у својству официра;”.

У ставу 1. тачка 9) мења се и гласи:

„9) да је завршио одговарајућу војну обуку са оружјем.”.

Члан 3.

У члану 40. после става 2. додају се нови ст. 3. и 4. који гласе:

„Ученик средње стручне војне школе и ученик мешовите војне школе у којима се стиче одговарајуће опште и стручно образовање и васпитање за обављање послова подофицира Војске Србије, а који испуњавају услове из члана 39. став 1. тач. 2), 5) и 8) овог закона, након стицања одговарајућег општег и стручног образовања и васпитања у складу са законом којим се уређује војно образовање, производе се у чин водника и од тог дана постају подофицири.

Ученик Војне гимназије који не настави школовање и ученик средње стручне и мешовите војне школе у којима се стиче одговарајуће опште и стручно образовање и васпитање за обављање послова војних службеника и намештеника, а који испуњавају услове из члана 39. став 1. тач. 2), 5) и 8) овог закона, могу се произвести у чин водника и од тог дана постати подофицири, уколико након завршетка средње војне школе заврше и војну обуку предвиђену чланом 39. став 1. тачка 9) овог закона.”.

Досадашњи став 3. постаје став 5.

Члан 4.

У члану 41. став 2. речи: „до навршене 43 године живота” замењују се речима: „до навршене 45 године живота”.

Члан 5.

У члану 42. после става 4. додаје се нови став 5. који гласи:

„Професионални војник, односно подофицир у радном односу на одређено време може се, независно од прописаних услова у погледу година живота, уколико

потребе службе захтевају, без конкурса примити на службу у Војсци Србије на неодређено време у својству подофицира.”.

Досадашњи став 5. постаје став 6.

Члан 6.

У члану 43. после става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„За лица примљена у професионалну војну службу на неодређено време, за унапређење рачуна се и време проведено у чину који је имао у статусу професионалног војног лица на одређено време.”.

Досадашњи став 2. постаје став 3.

Члан 7.

У члану 56. тач. 2) и 3) мењају се и гласе:

„2) три године у чину поручника;

3) три године у чину капетана;”.

После тачке 3) додаје се тачка 3а), која гласи:

„3а) четири године у чину капетана прве класе;”.

Члан 8.

Назив Главе VII и члан 80. мењају се и гласе:

„Глава VII

Обавеза служења у Војсци Србије по завршеном школовању, усавршавању, односно учешћу у мултинационалним операцијама

Члан 80.

Држављанин Републике Србије који се на основу уговора закљученог са Министарством одбране школовао за вршење војних дужности дужан је да по завршеном школовању, односно усавршавању ступи у службу у Војсци Србије и остане у тој служби најмање двоструко време трајања школовања, усавршавања, односно стипендирања.

Професионални припадник Војске Србије који је упућен на школовање, усавршавање или специјализацију дужан је да по завршетку школовања, усавршавања или специјализације остане на служби у Војсци Србије најмање двоструко време трајања школовања, усавршавања или специјализације у земљи, а ако је школовање, усавршавање или специјализацију завршио у иностранству најмање троструко време трајања школовања, усавршавања или специјализације.

Професионални припадник Војске Србије који је обучен за учешће у мултинационалним операцијама дужан је да учествује у тим операцијама у складу са законом.

Професионални припадник Војске Србије након повратка из мултинационалне операције дужан је да проведе у служби у Војсци Србије најмање троструко време проведено у мултинационалној операцији у коју је упућен.

Министар одбране или лице које он овласти закључује уговор о школовању, стипендирању, специјализацији, односно усавршавању са лицем из ст. 1. и 2. овог члана.

Министар одбране или лице које он овласти са лицем из става 3. овог члана закључује уговор о обуци и правима и обавезама на основу завршене обуке за уче-

шће у мултинационалним операцијама, у складу са посебним прописима којима се уређује учешће у мултинационалним операцијама.

У случају неизвршавања уговорних обавеза криволицом лица упућеног на школовање, специјализацију, односно усавршавање, то лице је дужно да једнократно врати све стварне трошкове школовања, специјализације, односно усавршавања који су исплаћени из средстава буџета.

Уколико лице из става 4. овог члана не проведе у служби у Војсци Србије најмање троструко време проведено у мултинационалној операцији у коју је било упућено, дужно је да плати уговорну казну предвиђену уговором о ангажовању у мултинационалним операцијама, у складу са критеријумима које утврђује министар одбране.

Министар одбране прописује ближе услове и начин стипендирања за потребе Војске Србије, дужину трајања службе у Војсци Србије по завршетку одређене врсте школовања, усавршавања или специјализације и поступак утврђивања и повраћаја трошкова школовања, стипендирања, специјализације, односно усавршавања, у складу са трошковима школовања, стипендирања, специјализације или усавршавања и временом проведеним по завршетку школовања, специјализације или усавршавања на служби у Војсци Србије.”.

Члан 9.

У члану 95. став 2. речи: „исплаћене у месецу који претходи месецу у којем се утврђује основица”, бришу се.

Члан 10.

У члану 104. став 1. после тачке 3) тачка се замењује тачком и запетом и додаје се тачка 4) која гласи: „4) преко 30 година – 35 радних дана.”.

Члан 11.

Назив одељка 3. и члан 119. мењају се и гласе:

„3. *Престанак професионалне војне службе за време ратног или ванредног стања*

Члан 119.

За време ратног или ванредног стања професионалном војном лицу не престаје професионална војна служба, осим у следећим случајевима:

- 1) ако му престане држављанство Републике Србије;
- 2) ако се на начин прописан законом утврди да је код лица наступио потпуни губитак способности за професионалну војну службу;
- 3) ако је правноснажном пресудом војног дисциплинског суда осуђен на дисциплинску казну која повлачи губитак војне службе, односно правноснажном пресудом надлежног кривичног суда осуђен на казну затвора у трајању дужем од 12 месеци;
- 4) његовом смрћу;
- 5) официру, односно подофициру када наврши 65 година живота;
- 6) професионалном војнику када наврши 53 година живота.

Изузетно, професионалном војном лицу из става 1. тачка б) овог члана, на предлог начелника Генералштаба, а по одлуци министра одбране, старосна граница за престанак професионалне војне службе на појединим формацијским местима одређених специјалности, може се продужити до навршених 58 година живота.

Професионалном војном лицу у служби на одређено време уговор о раду продужава се до укидања ратног или ванредног стања.”

Члан 12.

У члану 161. ст. 1. и 2. реч: „првостепени” брише се.

Став 3. мења се и гласи:

„Војни дисциплински судови образују се при Министарству одбране, са седиштем у Београду, Нишу и Новом Саду.”

Члан 13.

У члану 162. став 1. реч: „првостепеног” брише се.

У ставу 2. после речи: „одбране”, додају се запета и речи: „са седиштем у Београду”.

Члан 14.

У члану 164. став 1. реч: „првостепеним” брише се.

После става 2. додају се ст. 3. и 4. који гласе:

„Војни дисциплински тужиоци образују се при Министарству одбране, са седиштем у Београду, Нишу и Новом Саду.

Виши војни дисциплински тужилац образује се при Министарству одбране, са седиштем у Београду.”

Члан 15.

Прописи донети за извршавање Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10 – др. закон, 10/15, 88/15 – УС и 36/18) ускладиће се са одредбама овог закона у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 16.

Министарство одбране и Војска Србије ускладиће своју организацију са одредбама овог закона у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 17.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

4.

На основу члана 9. став 2. тачка 3) Закона о одбрани („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 88/09 – др. закон, 104/09 – др. закон, 10/15 и 36/18) и члана 8. став 1. Закона о Народној скупштини („Службени гласник РС”, број 9/10),

Народна скупштина Републике Србије, на Десетој седници Другог редовног заседања у 2019. години, одржаној 27. децембра 2019. године, донела је

СТРАТЕГИЈУ² одбране Републике Србије

УВОД

Одбрана је функција државе којом се обезбеђује заштита и остваривање одбрамбених интереса. Одбрамбени интереси представљају израз највиших вредности и општих потреба грађана³ и Републике Србије за изградњом и очувањем безбедности и стабилности као суштинским претпоставкама слободног и демократског развоја друштва. Они произлазе из општих цивилизацијских и националних вредности, могућности Републике Србије и њене позиције у међународним односима.

Штитећи своје одбрамбене интересе, Република Србија истовремено ствара нужне предуслове за заштиту свих осталих националних интереса, као и за активно учешће у заштити заједничких вредности са другим државама. Заштита и остваривање одбрамбених интереса је општи циљ и смисао постојања и функционисања система одбране.

Стратегија одбране Републике Србије (у даљем тексту: Стратегија одбране) заснована је на Уставу Републике Србије и Стратегији националне безбедности Републике Србије. Основни је стратегијски документ који усмерава развој нормативних, доктринарних и организацијских решења система одбране, планирање и финансирање одбране и ангажовање ресурса одбране Републике Србије.

У Стратегији одбране анализира се безбедносно окружење са аспекта одбране Републике Србије, идентификују изазови, ризици и претње безбедности од значаја за одбрану, формулишу одбрамбени интереси и циљеви, утврђује политика одбране, структура, управљање и начела функционисања система одбране Републике Србије.

Опредељења исказана у Стратегији одбране изражавају одлучност Републике Србије да, у складу са одлуком о војној неутралности, изграђује и јача сопствене способности и капацитете за одбрану, као и да кроз сарадњу са безбедносним и одбрамбеним структурама Европске уније, учешће у програму Партнерство за мир, сарадњу са Организацијом договора о колективној безбедности и другим међународним безбедносним и одбрамбеним субјектима доприноси јачању националне, регионалне и глобалне безбедности.

Стратегија одбране потврђује приврженост Републике Србије општеприхваћеним стандардима одбрамбеног организовања демократских друштва.

1. БЕЗБЕДНОСНО ОКРУЖЕЊЕ

Комплексност и динамика међународних односа, међународне безбедносне интеграције, као и пораст нестабилности и непредвидивости у свету основна су обележја безбедносног окружења и кључни параметри у

² Објављена у „Службеном гласнику РС”, број 94 од 27. децембра 2019. године.

³ Изрази који се користе у овом документу, а имају родно значење, односе се једнако на мушки и женски род.

процесу изналагања одговарајућег модела безбедносног и одбрамбеног организовања савремених друштава.

Интензивирање политичке, економске и културне сарадње и међузависности држава и интеграциони процеси у области безбедности представљају значајне претпоставке за унапређење мира и стабилности на глобалном плану и смањење опасности од традиционалних војних претњи.

Рат и оружани сукоби и даље су присутни у међународним односима. Тероризам, организовани криминал, етнички и верски екстремизам, ирегуларне миграције, хибридне претње, надметање за приступ природним ресурсима, климатске промене и пролиферација оружја за масовно уништење, као динамичан септ изазова, ризика и претњи безбедности у многим државама и регионима света, представљају кључне чиниоце у процесу изналагања одговарајућег модела безбедносног и одбрамбеног организовања држава.

Интервенционизам у сувереним државама, без одобрења Организације уједињених нација, нарушава међународни правни поредак и представља значајну претњу глобалном миру и стабилности. Признавање нових државних творевина на територијама суверених држава, чланица Организације уједињених нација, од стране појединих држава, подстиче сецесионизам и конфликте на етничкој основи и, на тај начин, угрожава мир и безбедност у региону и свету.

Степен развоја националних економија одражава се на могућности држава да самостално обезбеде адекватне способности и капацитете за одбрану. У таквим условима повећава се значај спремности држава да кроз одговарајућу међународну војну сарадњу, учешћем у међународним безбедносним и одбрамбеним интеграцијама и мултинационалним операцијама, закључивањем и спровођењем међународних споразума и конвенција, као и војно-економском сарадњом, унапређују националне способности и остварују повољан утицај на стање глобалне безбедности.

Процењује се да ће у свету бити повећан број сукоба изазваних надметањем за обезбеђење енергената и других природних ресурса, питке воде и хране. У таквим условима приоритети великих сила биће обезбеђивање приступа енергетским ресурсима и контрола нафтних и гасних токова, због чега се, у регионима значајним са овог аспекта, могу очекивати нове тензије и кризе.

Дуготрајни конфликти на Блиском истоку, централном делу Азије и у Африци утицали су на ескалацију тероризма и мигрантске кризе, стварајући безбедносне и политичке проблеме који ће, због своје сложености, дугорочно представљати кључне глобалне ризике.

Транснационални и асиметрични карактер савремених изазова, ризика и претњи безбедности указује на недељивост међународне безбедности и утиче на јачање сарадње у области одбране и безбедности. Основу сарадње чине дијалог, партнерство и заједничко деловање држава и других субјеката међународних односа на достизању, очувању и унапређењу безбедности. Такав концепт подразумева усаглашене активности у области политике, економије, безбедности и одбране и представља важан допринос јачању мира и стабилности у свету.

Унапређивање вредности демократије, социјално-економске стабилности, као и безбедносна и одбрамбена сарадња субјеката међународних односа повољно ће утицати на безбедност европског континента. Упоредо са позитивним тенденцијама и постигнутим резултатима, стање безбедности у појединим регионима Европе није у потпуности стабилизовано, нити су отклоњене опасности од избијања криза и оружаних сукоба.

Активно деловање Организације уједињених нација, Европске уније, Организације северноатлантског уговора (НАТО), Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) и њихова способност реаговања на актуелне безбедносне изазове, ризике и претње и даље ће знатно утицати на стање безбедности у Европи.

Организација уједињених нација је важан фактор за решавање питања која се односе на мир у свету.

За јачање регионалне безбедности посебно је значајан програм Партнерство за мир, који омогућава политичку, безбедносну и одбрамбену сарадњу између држава чланица НАТО-а и партнерских држава, на принципима добровољности и самосталног одређивања за активности, у складу са сопственим приоритетима.

Заједничка безбедносна и одбрамбена политика Европске уније (ЗБОП) и даље има важну улогу у управљању кризама и стабилизацији стања на просторима који се налазе у интересној сфери Европске уније. Деловање Организације договора о колективној безбедности (ОДКБ) значајно доприноси очувању и унапређењу безбедности евроазијског простора, али је, истовремено, усмерено и на супротстављање изазовима и претњама глобалног карактера, као што су тероризам и трговина наркотицима.

Проблеми европске безбедности и одбране посебно су изражени у региону Југоисточне Европе, чији геостратегијски и геополитички значај, у спрези са бројним комплексним ризицима и претњама безбедности и одбране, може бити узрок појава регионалних и међународних криза. Пре свега, безбедносну ситуацију у региону угрожавају покушаји наметања нелегалне промене међународно признатих граница Републике Србије кроз процес решавања статуса Аутономне Покрајине Косово и Метохија, као и великодржавни пројекти појединих држава који изазивају тензије у суседним државама.

Признавање противправно једнострано проглашене независности територије коју административно обухвата Аутономна Покрајина Косово и Метохија од стране држава у непосредном окружењу Републике Србије, као и држава у ширем региону и свету, негативно се одражава на међусобно поверење и сарадњу и успорава процес стабилизације стања безбедности на овим просторима.

На безбедност држава у региону негативан утицај испољавају и сепаратистичке тежње, етничке и верске тензије, тенденције укидања Дејтонског споразума и Републике Српске, угрожавање положаја српског народа, тероризам, организовани криминал, ирегуларне миграције, трговина наркотицима, трговина људима, корупција, природне и техничке и технолошке несреће, извођење сајбер напада на објекте критичне инфраструктуре, као и ширење лажних вести и дезинформација у оквиру концепта хибридног и информационог ратовања.

Неадекватно решавање питања повратка избеглих, прогнаних и интерно расељених лица и њихове имовине, процесуирања ратних злочина, као и питања несталих лица додатно успорава процес стабилизације стања на просторима Балкана.

Мир и стабилност важни су предуслови за учешће држава југоисточне Европе у европским интеграцијама. Зато су државе југоисточне Европе упућене на заједничко деловање на сузбијању негативних процеса који угрожавају њихове националне интересе. Државе региона одређене су да наставе реформе својих система одбране ради прилагођавања савременим одбрамбеним стандардима, развоја војних способности и капацитета и модернизације наоружања и војне опреме.

Посебан значај за учвршћивање мира и стабилности у региону југоисточне Европе имају регионалне иницијативе. Укључивање држава југоисточне Европе у рад тих иницијатива, институционализација њиховог деловања и развој билатералних односа знатно доприносе изградњи сарадње и поверења, а тиме и безбедности у региону.

Технолошка модернизација оружаних снага оствариваће знатан утицај на физиономију и ток будућих оружаних сукоба и у великој мери допринеће достизању способности неопходних за супротстављање претњама безбедности.

Република Србија изграђује потребне способности и капацитете за одбрану и заштиту националних и одбрамбених интереса и доприноси очувању мира и развијању повољног безбедносног окружења, уз унапређивање односа са институцијама система колективне безбедности, суседним и другим државама. Политика одбране Републике Србије утврђује се и спроводи у складу са међународним правом и међународно преузетим обавезама, а усмерена је на достизање развоја друштва и јачање националне безбедности.

Унапређење међународне сарадње у области одбране, као снажан инструмент промовисања резултата реформских процеса, изградње и унапређења партнерских односа са великим бројем држава и оружаних снага, доприноси заштити одбрамбених интереса и достизању циљева политике одбране и значајна је подршка спољној политици Србије.

Усвајањем Резолуције о заштити суверенитета, територијалног интегритета и уставног поретка, Република Србија прогласила је војну неутралност у односу на постојеће војне савезе, исказујући одређење да самостално креира своју политику одбране. Упоредо с тим, укључена је у процес спровођења Заједничке безбедносне и одбрамбене политике Европске уније, учествује у програму Партнерство за мир, остварује сарадњу са Организацијом договора о колективној безбедности и, као чланица Уједињених нација, активно доприноси изградњи и очувању међународног мира и безбедности, ван својих граница.

Учешћем у мултинационалним операцијама под мандатом Уједињених нација и операцијама Европске уније за управљање кризама, Република Србија доприноси остваривању функције одбране земље, јачању њене позиције у међународним односима и заштити универзалних вредности међународног поретка, као што су људска права, демократија и владавина права.

Република Србија је одређена да, као војно неутрална држава, настави да јача одбрамбене капацитете и развија сопствену одбрамбену индустрију, ефикасан и економски одржив систем одбране, професионалну и ефикасну војску, способности у складу са мисијама и задацима, транспарентност послова одбране и одговарајуће цивилно-војне односе, као и да настави да обезбеђује и јача демократску контролу у области одбране.

Научно-технолошки развој Републике Србије и заједнички пројекти са другим државама и међународним организацијама позитивно ће утицати на одбрамбене потенцијале, јачање домаће одбрамбене индустрије и ширење тржишта. Посебно је значајно да се обезбеди развој способности и потенцијала одбрамбене индустрије у области истраживања и развоја наоружања и војне опреме, ради успостављања адекватне технолошке основе за систем одбране, као и пласмана домаћих производа одбрамбене индустрије на тржишта у Европи и у свету.

У складу са својим националним и одбрамбеним интересима и сагласно Резолуцији Савета безбедности Уједињених нација 1244 и Војно-техничком споразуму између Међународних безбедносних снага (КФОР) и влада Савезне Републике Југославије и Републике Србије, Република Србија одлучно се противи настојању привремених институција самоуправе у Приштини да Аутономна Покрајина Косово и Метохија добије међународно признање као независна држава, као и трансформацији наоружаних формација које се називају „Косовске снаге безбедности” у оружане снаге.

Војска Србије ће, као носилац одбране земље, на основу утврђене политике одбране и додељених мисија и задатака, наставити да развија и унапређује способности ради заштите одбрамбених интереса Републике Србије.

У условима постојеће међузависности и непредвидивости у свету, основну карактеристику савременог стратегијског окружења, са аспекта безбедности и одбране, представљају комплексни изазови, ризици и претње који, у извесним околностима, могу да угрозе одбрану сваке државе, без обзира на њену величину, снагу, међународни положај, чланство у међународним организацијама и политичко-војним савезима.

У Стратегији одбране наведени су разноврсни изазови, ризици и претње одбрани Републике Србије који су подложни промени, имајући у виду да произилазе из актуелног стања чинилаца безбедносног окружења.

2. ИЗАЗОВИ, РИЗИЦИ И ПРЕТЊЕ БЕЗБЕДНОСТИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ОДБРАНУ

Република Србија одређена је да, као војно неутрална држава, непрестано усавршава систем одбране ради достизања способности за ефикасан одговор на изазове, ризике и претње одбрани. Иако се актуелни изазови, ризици и претње безбедности значајни за одбрану Републике Србије испољавају у комплексном окружењу и зависе од спољних и унутрашњих чинилаца, важно је да се сваки од њих засебно анализира. У складу са тежином последица које њиховим испољавањем могу настати, идентификовани су следећи изазови, ризици и претње безбедности значајни за одбрану Републике Србије:

оружана агресија, противправно једнострано проглашење независности територије коју административно обухвата Аутономна покрајина Косово и Метохија, сепаратистичке тежње, оружана побуна, терористичко деловање, етнички и верски екстремизам, елементарне непогоде и техничко-технолошке несреће, високотехнолошки криминал и угрожавање информационо-комуникационих система.

Оружана агресија на Републику Србију у наредном периоду не може се искључити. Отклањању ове претње знатно ће доприносити политика одбране Републике Србије заснована на војној неутралности и активном ангажовању на изградњи и очувању мира и стабилности у свету. Политика војне неутралности, јачање Војске Србије и оспособљавање становништва за одбрану су одвраћајући фактори за оружану агресију на Републику Србију. Наставак евроинтеграционих процеса и унапређење сарадње Републике Србије са државама региона, као и са најугицајнијим државама света, посебно у области безбедности и одбране, доприносе смањењу могућности да на Републику Србију буде извршена оружана агресија.

Противправно једнострано проглашена независност територије коју административно обухвата Аутономна покрајина Косово и Метохија у супротности је са Уставом Републике Србије и Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244 и неприхватљива је за Републику Србију. Овим проглашењем угрожени су национални и одбрамбени интереси Републике Србије. Признавање независности територије коју административно обухвата Аутономна покрајина Косово и Метохија од стране држава у непосредном окружењу Републике Србије, као и других држава, не доприноси јачању поверења и стабилизацији стања безбедности. Ситуација у Покрајини, као и друга отворена питања из политичког дијалога са привременим институцијама самоуправе у Приштини, представљају највећи политичко-безбедносни изазов Републике Србије. Једнострани акти Приштине, укључујући и покушаје остваривања чланства у међународним организацијама и захтеве за смањење и укидање међународног присуства на КиМ, неспровођење договорених обавеза из дијалога са привременим институцијама самоуправе у Приштини, организовани криминал и тероризам, трансформација наоружаних формација које се називају „Косовске снаге безбедности” у оружане снаге, као и погоршање безбедносне ситуације у Покрајини, представљају безбедносне претње за Републику Србију.

Сепаратистичке тежње, посебно заступљене код појединих националистичких и верских екстремистичких група, као и интересних организација, представљају извор сталног безбедносног ризика и директну претњу територијалној целовитости Републике Србије. Оне су у потпуности испољене на територији Аутономне покрајине Косово и Метохија, изражене су на југу Србије, са посебним интензитетом испољавања у активностима локалних политичких, верских и културних субјеката, који неаргументованим димензионарањем проблема мањинских и људских права у Републици Србији подстичу сепаратистичке тежње, док у осталим деловима земље, са аспекта безбедности и одбране, немају значајнији карактер.

Безбедност Републике Србије, у домену одбране, може да буде угрожена и *оружаном побуном*, као специфичним обликом оружаног насиља чији је циљ остваривање интереса неуставним и насилним путем. Посебну претњу представља оружана побуна која је заснована на сепаратистичким тежњама с циљем насилне промене међународно признатих граница. Присуство сепаратистичких тежњи у појединим деловима Републике Србије, настојања екстремиста у региону да обједине територије на којима демографски доминирају, сарадња екстремистичких и криминалних група које делују на њеној територији, као и на територијама појединих држава региона, указују на то да се угрожавање безбедности и одбране Републике Србије оружаном побуном дугорочно не може искључити.

Асиметричност претње тероризма и његова повезаност са организованим криминалом имплицирају могућност извођења терористичких аката на територији Републике Србије, првенствено ради остваривања политичких циљева. Осим непосредног испољавања тероризма, безбедност и одбрана Републике Србије могу бити угрожени *терористичким деловањем* и коришћењем њене територије за транзит, припрему и извођење терористичких акција у другим земљама.

Етнички и верски екстремизам може се појавити са различитим интензитетом и последицама, са могућношћу испољавања од стране појединаца или организација са територије Републике Србије, као и територија других држава. Тај облик угрожавања безбедности, уз подршку истомишљеника са територија других земаља, истовремено је и генератор сепаратистичких тежњи.

Елементарне непогоде, техничко-технолошке несреће, као и радиолошка, хемијска и биолошка контаминација настала као последица ратних дејстава и техничко-технолошких несрећа представљају сталну безбедносну претњу за Републику Србију, њено становништво, материјална и културна добра и животну средину. Негативне последице ових појава могу да захвате и угрозе територије суседних држава, а могу се, исто тако, са територија суседних држава проширити на Републику Србију и угрозити њену територију и становништво.

Развој савремених информационих технологија, као значајан чинилац системског уређења државе, доприноси стварању повољних околности за широк спектар изазова, ризика и претњи за одбрану. Сајбер напади на објекте критичне инфраструктуре, *високотехнолошки криминал, угрожавање информационо-комуникационих система*, као и ширење лажних вести и дезинформација у оквиру концепта хибридног и информационог ратовања могу се негативно одразити на функционисање елемената система одбране. Због тога је неопходно континуирано развијати технолошку и информациону заштиту елемената система одбране на свим нивоима организовања.

Безбедност Републике Србије и њене одбрамбене способности угрожавају и други ризици и претње, са различитом вероватноћом препознавања и испољавања, првенствено: транзициони проблеми, обавештајна делатност, корупција, организовани криминал, масовне ирегуларне миграције, проблеми демографског развоја, као и злоупотреба научних достигнућа у областима генетског инжењеринга, медицине, метеорологије и дру-

гим областима. Одговор на те врсте угрожавања безбедности треба тражити у изградњи способности надлежних државних органа, као и у интензивирању сарадње на регионалном и међународном нивоу.

Садржај, обим и вероватноћа испољавања изазова, ризика и претњи одбрани Републике Србије непосредно утичу на утврђивање политике одбране и изградњу способности система одбране за заштиту одбрамбених интереса.

3. ОДБРАМБЕНИ ИНТЕРЕСИ

Одбрамбени интереси Републике Србије засновани су на њеним националним интересима. Њихово остваривање у функцији је остваривања и заштите националних интереса.

Одбрамбени интереси Републике Србије јесу: заштита суверености, независности и територијалне целовитости; заштита безбедности Републике Србије и њених грађана; очување мира и безбедности у региону и свету; унапређење националне безбедности и одбране кроз процес европских интеграција; војна неутралност и сарадња и партнерство са државама и међународним организацијама у области безбедности и одбране.

Заштита суверености, независности и територијалне целовитости основна је претпоставка опстанка Републике Србије као државе. Остваривањем тог одбрамбеног интереса омогућава се независно вршење законодавне, извршне и судске власти на њеној целокупној територији, очување целовитости територије и безбедност становништва. Заштита суверености, независности и територијалне целовитости темељи се на Уставу Републике Србије, националним интересима и међународном праву, а значајан предуслов јесте снажан систем одбране.

Заштитом безбедности Републике Србије и њених грађана стварају се услови за несметано функционисање државних институција, квалитетан живот и рад грађана, непрекидан развој свих делова друштва, те за рационалну употребу расположивих ресурса. Остваривањем тог одбрамбеног интереса обезбеђује се заштита државе, грађана и имовине од свих облика угрожавања и унапређење привреде, изградња поверења и сарадње, те грађанске одговорности.

Очување мира и безбедности у региону и свету значајно је за безбедност и стабилност Републике Србије и њен укупан развој. Тиме се омогућава развој свих делова друштва, изградња поверења и сарадње између држава, народа и грађана, те унапређење безбедности дијаспоре и Срба у иностранству. Учешће снага одбране Републике Србије у очувању мира и безбедности у региону и свету доприноси унапређењу њихових укупних способности и капацитета, безбедности Републике Србије, те њеном међународном положају.

Унапређење националне безбедности и одбране кроз процес европских интеграција доприноси развоју одбрамбених способности и капацитета, као и изградњи поверења и интензивирању сарадње Републике Србије са државама чланицама Европске уније.

Војна неутралност јесте одбрамбени интерес Републике Србије који је произашао из њених националних вредности и интереса и међународног положаја. Војном неутралношћу Република Србија исказује сво-

је опредељење да не приступа војно-политичким савезима, што не искључује сарадњу у области одбране. Тиме се стварају услови за јачање способности и капацитета система одбране и унапређење укупне безбедности Републике Србије и њених грађана.

Сарадњом и партнерством са другим државама и међународним организацијама у области безбедности и одбране изграђује се међусобно поверење, развијају се способности система одбране и унапређује укупна безбедност. Такође, остваривањем тог интереса стварају се услови за сарадњу и у другим областима значајним за Републику Србију.

Угрожавање одбрамбених интереса сматра се и угрожавањем безбедности Републике Србије. Сврха постојања система одбране јесте заштита одбрамбених и националних интереса Републике Србије.

4. ПОЛИТИКА ОДБРАНЕ

Политика одбране, као део политике националне безбедности Републике Србије, представља скуп опредељења, начела и ставова којима се усмерава одлучивање и деловање у Републици Србији ради заштите и остварења одбрамбених интереса. Политика одбране спроводи се предузимањем усклађених мера у различитим областима друштвеног живота значајним за одбрану Републике Србије.

Политика одбране усмерена је на стварање одговарајућих унутрашњих и спољних, политичких, економских, социјалних, безбедносних, војних и других услова за заштиту и остварење одбрамбених интереса Републике Србије.

Основна опредељења, начела и ставови политике одбране, односно мере чијим предузимањем се спроводи политика одбране исказани су према одбрамбеним интересима Републике Србије на које се непосредно односе.

4.1. Заштита суверености, независности и територијалне целовитости

Ради заштите суверености, независности и територијалне целовитости Република Србија оствариће следеће циљеве:

- ефикасно управљање системом одбране;
- правовремено откривање и превенција изазова, ризика и претњи безбедности;
- одвраћање од оружаног угрожавања и ефикасна војна одбрана;
- ефикасна цивилна одбрана;
- сарадња са КФОР-ом у Аутономној покрајини Косово и Метохија у складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244.

Ефикасно управљање системом одбране представља предуслов за заштиту суверености, независности и територијалне целовитости Републике Србије. С тим у вези, унапредиће се нормативно-правни, организациони и други услови ради јединственог управљања, командовања и руковођења снагама одбране у миру, ванредном стању и рату. Успоставиће се интегрисани телекомуникационо-информациони систем ради подршке процесу управљања, командовања и руковођења снагама одбране.

Ради ефикасног управљања системом одбране унапредиће се координација и сарадња свих субјеката система одбране. Такође, унапредиће се способности и капацитети за непрекидно праћење ситуације и доношење правовремених одлука значајних за одбрану Републике Србије. Припремама за одбрану посветиће се нарочита пажња, са тежиштем на повећању нивоа одговорности свих субјеката система одбране.

Правовремено откривање и превенција изазова, ризика и претњи безбедности има посебну важност за заштиту суверености, независности и територијалне целовитости Републике Србије. Ради правовременог откривања и превенције изазова, ризика и претњи безбедности Републике Србије унапредиће се способности и капацитети безбедносно-обавештајног система. Посебна пажња посветиће се унапређењу сарадње свих надлежних државних органа. Такође, успоставиће се јединствен систем раног упозоравања.

У откривању и превенцији изазова, ризика и претњи безбедности Република Србија сарађиваће са другим државама и међународним организацијама. Такође, Република Србија опредељена је да активно учествује у раду регионалних и других међународних организација у области безбедности и одбране, са тежиштем на правовременом реаговању на покушаје доношења одлука које би негативно утицале на њену безбедност и угрозиле њен суверенитет, независност и територијални интегритет.

Одвраћање од оружаног угрожавања и ефикасна војна одбрана Републике Србије од кључног су значаја за заштиту њене суверености, независности и територијалне целовитости. С тим у вези, одржаваће се и унапређивати способности и капацитети Војске Србије и других снага одбране.

Одржавањем потребног нивоа способности Војске Србије и њиховим унапређењем обезбедиће се прилагођеност система одбране променама безбедносног окружења и променама изазова, ризика и претњи безбедности Републике Србије. Развој система одбране засниваће се на потребама и могућностима Републике Србије, а спроводиће се на основу планова и програма развоја. Војска Србије основна је снага и носилац војне одбране Републике Србије. С тим у вези, Војска Србије развијаће широк спектар способности за извођење различитих операција и задатака ради одговора на асиметричне и хибридне претње.

Посебна пажња биће посвећена спровођењу непрекидних и свеобухватних припрема за војну одбрану, као и унапређењу координације свих субјеката система одбране. Разрадом и применом концепта тоталне одбране створиће се услови за интегрално и правовремено ангажовање свих субјеката система одбране.

Надлежни државни органи непрекидно ће прикупљати, анализирати и процењивати податке и информације о потенцијалним и реалним опасностима, активностима, плановима и намерама субјеката који могу да угрозе сувереност, независност и територијалну целовитост Републике Србије. Такође, унапредиће се способности и капацитети надлежних државних органа за доношење правовремених одлука значајних за војну одбрану Републике Србије.

Активном билатералном сарадњом, учешћем у раду међународних организација и транспарентношћу у по-

словима одбране, Република Србија унапредиће повећење и међусобно разумевање, те пријатељске и партнерске односе и сарадњу са другим државама и међународним организацијама.

Ефикасна цивилна одбрана доприноси заштити суверености, независности и територијалне целовитости Републике Србије. Нормативно-правним уређењем цивилне одбране, у складу са концептом тоталне одбране, прецизираће се надлежности, повећати одговорност и унапредити оспособљеност субјеката система одбране у домену цивилне одбране.

Република Србија унапредиће припреме за цивилну одбрану. Посебну пажњу посветиће изградњи организационих капацитета за јединствено управљање цивилном одбраном, те организационих и кадровских капацитета за оспособљавање свих субјеката система одбране.

Република Србија опредељена је за сарадњу са другим државама и међународним организацијама у ванредним ситуацијама.

Сарадња са КФОР-ом у Аутономној покрајини Косово и Метохија у складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244 има посебан значај за Републику Србију. С тим у вези, опредељена је да настави комуникацију, сарадњу и реализацију заједничких активности са КФОР-ом, учешће у тимовима одговорним за имплементацију Војнотехничког споразума, као и остале видове сарадње са КФОР-ом.

Ради осигурања стабилности и безбедности, као и наставка политичког дијалога са привременим институцијама самоуправе у Приштини, Република Србија залагаће се за несмањено присуство КФОР-а, као гаранта, безбедности на територији Косова и Метохије, а посебно српског и неалбанског становништва и заштите српског културног и историјског наслеђа. Такође, предузимаће се мере ради спречавања трансформације наоружаних формација које се називају „Косовске снаге безбедности” у оружане снаге.

Ради заштите суверености, независности и територијалне целовитости Република Србија водиће проактивну и јасно профилисану спољну политику и, у том смислу, одлучна је да, у складу са Повељом Уједињених нација и основним принципима међународног права, употреби дипломатска, правна и друга средства. Ове активности обухватају и низ мера усмерених ка спречавању афирмације и промоције једнострано проглашене независности дела територије Републике Србије коју административно обухвата Аутономна Покрајина Косово и Метохија од стране привремених институција самоуправе у Приштини.

4.2. Заштита безбедности Републике Србије и њених грађана

Заштита безбедности Републике Србије и њених грађана оствариће се реализовањем следећих циљева:

- ефикасна контрола државне границе;
- ефикасна заштита и спасавање становништва у миру, ванредном стању и рату;
- унапређена сајбер безбедност;
- осигурање безбедности објеката критичне инфраструктуре;
- ефикасно управљање кризама.

Ефикасна контрола државне границе представља један од основних предуслова за заштиту безбедности Републике Србије и њених грађана. Ради унапређења способности и капацитета за контролу државне границе непрекидно ће се предузимати мере ради оспособљавања и опремања савременом опремом граничне полиције и других државних органа који обављају послове и задатке на државној граници.

Узимајући у обзир актуелне изазове, ризике и претње безбедности, унапредиће се способности Војске Србије за учешће у контроли државне границе. Такође, унапредиће се способности за заједничко ангажовање полицијских и војних снага у обезбеђењу државне границе.

Ради доприноса борби против међународног тероризма и транснационалног криминала унапредиће се способности и капацитети свих надлежних државних органа за прикупљање, анализу, процену, заштиту и размену података и информација о међународном тероризму и миграцијама. Опредељење Републике Србије јесте да унапреди сарадњу у заштити граница.

Ефикасна заштита и спасавање становништва у миру, ванредном стању и рату има посебну важност за безбедност Републике Србије и њених грађана. С тим у вези, ажурираће се процене угрожености од елементарних непогода и других несрећа, као и планови заштите и спасавања у миру, ванредном стању и рату на свим нивоима. Унапредиће се способности и капацитети ватрогасно-спасилачких јединица и јединица цивилне заштите.

Ради превенције, правовременог и делотворног одговора на ванредне ситуације обезбедиће се функционална интеграција служби од интереса за заштиту и спасавање и управљање ванредним ситуацијама и изградња система за јавно узбуњивање на територији Републике Србије. Предузеће се мере ради непрекидног оспособљавања штабова за ванредне ситуације и становништва за обављање послова заштите и спасавања.

Република Србија наставиће активну сарадњу са међународним организацијама у области заштите и спасавања становништва.

Унапређена сајбер безбедност је од посебног значаја за заштиту безбедности Републике Србије и њених грађана. Унапредиће се способности и капацитети за координацију послова усмерених на достизање сајбер безбедности и заштиту од безбедносних ризика у информационо-комуникационим системима. С тим у вези, формулисаће се јасна и кохерентна политика, а ради повећања отпорности информационо-комуникационих система на инциденте успоставиће се мрежа надлежних субјеката за борбу против сајбер дејстава и криминала и унапредити сарадња јавног и приватног сектора у области сајбер безбедности.

Осигурање безбедности објеката критичне инфраструктуре има примаран значај за заштиту безбедности Републике Србије и њених грађана. С тим у вези, одређивање и заштита објеката критичне инфраструктуре биће нормативно-правно уређена и усклађена са регулативом Европске уније. Такође, посебна пажња биће посвећена потпуном спровођењу нормативно-правних решења.

Ради осигурања безбедности објеката критичне инфраструктуре непрекидно ће се предузимати све превентивне мере, а посебно са аспекта њихове заштите од по-

жара, експлозија и терористичких напада. Успоставиће се интегрисани информациони систем за безбедносни надзор објеката критичне инфраструктуре.

Ефикасно управљање кризама значајно је питање за безбедност Републике Србије и њених грађана. Ради обезбеђења ефикасног управљања кризама унапредиће се способности и капацитети Републике Србије. Оспособљавањем грађана унапредиће се њихова способност за правилно реаговање у ванредним ситуацијама, ванредном стању и рату, ради смањења нивоа ризика од губитка људских живота и настанка материјалне штете.

Република Србија опредељена је да активно учествује у међународним активностима за превенцију криза изазваних елементарним непогодама и отклањање проузрокованих штета у региону и свету.

4.3. Очување мира и безбедности у региону и свету

Очување мира и безбедности у региону и свету, као одбрамбени интерес Републике Србије, оствариће се реализовањем следећих циљева:

- очување Републике Српске као ентитета у саставу Босне и Херцеговине у складу са Дејтонским споразумом и унапређење положаја Срба у региону и свету;

- учешће у мултинационалним операцијама и мисијама под окриљем Уједињених нација, Европске уније и ОЕБС-а;

- контрола наоружања и борба против пролиферације;

- помоћ и посредовање у мирном решавању међународних криза и сукоба.

Очување Републике Српске као ентитета у саставу Босне и Херцеговине у складу са Дејтонским споразумом и унапређење положаја Срба у региону и свету од посебног је значаја за безбедност и одбрану Републике Србије. Република Србија као један од гараната Дејтонског споразума наставиће да унапређује специјалне паралелне односе са Републиком Српском, уз уважавање територијалног интегритета и суверенитета Босне и Херцеговине. Република Србија опредељена је за успостављање квалитетнијих и садржајнијих односа са државама у региону, уз јачање регионалног приступа безбедности и одбрани. Унапређењем положаја Срба у региону и свету стварају се услови за кохезију и развој друштва, унапређење положаја и заштиту права Срба где год они живе, српског културног, духовног и историјског наслеђа у другим државама, унапређење културне размене, разумевање и уважавање културолошких и других разлика, што ће истовремено доприносити унапређењу положаја и права националних мањина у Републици Србији.

Учешћем у мултинационалним операцијама и мисијама под окриљем Уједињених нација, Европске уније и ОЕБС-а Република Србија даће допринос очувању мира и безбедности, како у региону, тако и у свету. С тим у вези, наставиће се ангажовање Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама и мисијама ван граница Републике Србије и унапредиће се њихове способности и капацитети за учешће.

Праћењем стања обезбедиће се правовремена сазнања о могућностима угрожавања припадника Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама и мисијама.

Опредељење Републике Србије јесте да активно учествује у акцијама заштите и спасавања у оквиру међународне помоћи другим државама.

Контрола наоружања и борба против пролиферације има посебну важност за очување мира и безбедности у региону и свету. С тим у вези, унапредиће се нормативни и институционални оквир и капацитети у складу са нормама Европске уније, као и интересорна сарадња у области контроле наоружања и борбе против пролиферације.

Наставиће се са доследним спровођењем Споразума о подрегионалној контроли наоружања, као и применом свих ратификованих међународних уговора. Република Србија наставиће да активно учествује у раду међународних тела која се баве контролом наоружања и борбом против пролиферације. Такође, опредељена је за приступање и регулисање статуса у међународним извозним контролним аранжманима, ради унапређења контроле промета наоружања, војне опреме и робе двоструке намене у складу са новим технолошким достигнућима и нормативима Европске уније у тим областима.

Република Србија унапредиће свој међународни углед и сопствене институционалне и законодавне оквири применом међународних стандарда и најбољих пракси у борби против пролиферације оружја за масовно уништавање, лаког и стрелачког наоружања, те другог наоружања предвиђеног ратификованим међународним конвенцијама и уговорима.

Помоћ и посредовање у мирном решавању међународних криза и сукоба саставни је део активне и мирољубиве спољне политике и значајно доприноси очувању мира и безбедности у региону и свету. Република Србија опредељена је да ангажује расположиве капацитете ради мирног решавања међународних криза и сукоба. Основни принципи ангажовања биће поштовање међународног права, унапређење међусобног поверења и транспарентности у заједничком интересу сукобљених страна.

Биће настављено унапређивање нормативно-правног и институционалног оквира ради спречавања учешћа грађана Републике Србије у оружаним сукобима у свету, са тежиштем на сузбијању свих облика екстремизма.

Стабилност и мир у региону од приоритетног су значаја јер стварају услове за економски, социјални и културни напредак региона. С тим у вези, Република Србија ће настојати да буде одговоран партнер у суочавању са безбедносним претњама које су недељиве.

4.4. Унапређење националне безбедности и одбране кроз процес европских интеграција

Унапређење националне безбедности и одбране кроз процес европских интеграција, уз поштовање специфичности Републике Србије, јесте одбрамбени интерес Републике Србије који се остварује достизањем следећих циљева:

- јачање кооперативне безбедности са Европском унијом;
- учешће Републике Србије у активностима ЗБОП-а;
- достизање потребног нивоа способности за учешће у цивилним мисијама ЗБОП-а;
- унапређена научноистраживачка и војноекономска сарадња са Европском унијом.

Јачање кооперативне безбедности са Европском унијом у функцији је унапређења националне безбедности и одбране. Интеграцијом у Европску унију Република Србија постаје део шире заједнице и безбедносног простора заснованог на међусобној помоћи и солидарности у складу са одредбама Уговора о Европској унији и Уговора о функционисању Европске уније (Лисабонског уговора). Посебна пажња биће посвећена јачању индивидуалне безбедности и промоцији регионалне стабилности.

Република Србија опредељена је да одржава безбедносне и одбрамбене консултације са Европском унијом о питањима од заједничког интереса, уз могућност заједничког деловања у оквиру Заједничке безбедносне и одбрамбене политике, које би било засновано на заједничким европским вредностима.

Учешће Републике Србије у активностима ЗБОП-а од посебног је значаја за унапређење њене националне безбедности и одбране. Република Србија наставиће да учествује у војним операцијама и цивилним мисијама Европске уније и интензивираће учешће у органима и интегрисаним структурама ЗБОП-а, што ће позитивно утицати на изградњу способности Војске Србије и других снага одбране и потврдити спремност Републике Србије да дели одговорност за мир и безбедност.

За унапређење националне безбедности и одбране кроз процес европских интеграција од нарочитог је значаја учешће Републике Србије у концепту борбених група Европске уније. У том смислу, наставиће се планирање, припреме и операционализација учешћа Војске Србије и других снага одбране у борбеним групама Европске уније.

Учешћем у концепту борбених група Европске уније Република Србија додатно потврђује своју проевропску оријентацију и опредељење за мир и безбедност на глобалном и регионалном плану. Такво ангажовање доприноси и унапређењу способности и капацитета Војске Србије и других снага одбране, тежишно кроз учешће у заједничким војним вежбама. Имајући у виду да у овом концепту учествују и војно неутралне чланице Европске уније, као и друге државе које нису чланице ни Европске уније ни НАТО-а, војна неутралност Републике Србије није препрека њеном даљем укључивању.

Достизање потребног нивоа способности за учешће у цивилним мисијама ЗБОП-а доприноси тежњи Републике Србије да јача капацитете за свеобухватан приступ у решавању конфликта. Унапредиће се нормативно-правни и институционални оквир за учешће у цивилним мисијама Европске уније, као и проширење досадашњег ангажовања Војске Србије и других снага одбране.

Ангажовање цивилних експерата Републике Србије у цивилним мисијама ЗБОП-а биће усмерено на послове превенције конфликта, подршку обнављању институција и постконфликтној стабилизацији, реформу сектора безбедности, успостављање и јачање владавине права, заштиту људских права, медијације, подршку економској обнови и друге аспекте ангажовања у цивилним мисијама.

Такође, утврдиће се потребан ниво способности и капацитета за учешће у цивилним мисијама Европске уније, а ради креирања и вођења базе података о експертима, избора одговарајућих цивилних кадрова, утврђива-

ња потреба за обуком и реализовања обуке цивилних кадрова за упућивање у цивилне мисије Европске уније.

Унапређена научноистраживачка и војноекономска сарадња са Европском унијом биће достигнута реализацијом активности са научноистраживачким институцијама и државама чланицама Европске уније у научноистраживачким областима значајним за одбрану, а ради унапређења способности и капацитета одбрамбене индустрије и истраживачких потенцијала домаћих института.

Унапређењем програмске и пројектне сарадње са Европском одбрамбеном агенцијом омогућиће се технолошка модернизација Војске Србије и других снага одбране. Успоставиће се механизми и процедуре за укључење научноистраживачких институција из састава система одбране у међународне научноистраживачке конзорцијуме.

Такође, унапредиће се војноекономска сарадња са државама чланицама Европске уније проширивањем области и повећањем обима сарадње која је значајна за одбрану Републике Србије.

4.5. Војна неутралност Републике Србије

Војна неутралност је одбрамбени интерес Републике Србије који ће се остваривати реализацијом следећих циљева:

- неприступање војно-политичким савезима;
- интегрално ангажовање субјеката система одбране и одбрамбених потенцијала;
- стварање услова за одбрану ослонцем на сопствене снаге и потенцијале.

Неприступањем војно-политичким савезима спроводи се одлука Народне скупштине о војној неутралности, која ће се остваривати и кроз промоцију садржајне и свеобухватне политике сарадње у области одбране ради јачања способности и капацитета Републике Србије за одбрану земље.

Отуда, војна неутралност Републике Србије није препрека за њену сарадњу са другим државама и војно-политичким савезима. С тим у вези, Република Србија ће развијати и унапређивати односе са тим државама и савезима, у складу са сопственим интересима, а ради јачања глобалне, регионалне и националне безбедности.

Опредељење Републике Србије јесте да проширује и унапређује сарадњу са Организацијом Уговора о колективној безбедности (ОДКБ), као и са њеним државама чланицама. Такође, залаже се за мир и решавање спорова без употребе силе, као и да расположивим правним и другим средствима штити своју војну неутралност.

Република Србија намерава да у заједничком интегралном процесу унапређује политички дијалог и практичну сарадњу са НАТО. На регионалном нивоу, сарадња са НАТО у оквиру програма Партнерство за мир доприноси билатералним односима са државама региона које су чланице овог савеза или кандидати за чланство, а ради очувања регионалног мира и унапређења стабилности.

Интегрално ангажовање субјеката система одбране и одбрамбених потенцијала јесте циљ чијим остварењем се подржава војна неутралност, као одбрамбени интерес Републике Србије. Ради остварења тог циља извршиће се нормативно-правна и организациона доградња

управљања системом одбране, те разрада и примена модела интегралног ангажовања субјеката система одбране.

Извршиће се доградња нормативно-правне регулативе која се односи на цивилну одбрану, као дела одбране Републике Србије. Посебна пажња биће посвећена оспособљавању становништва за одбрану, те разради механизма координације субјеката система одбране.

Ради стварања услова за интегрално ангажовање субјеката система одбране и одбрамбених потенцијала обезбедиће се стална ажурност основних докумената планирања употребе снага, у складу са законом.

Од посебног значаја биће и јачање патриотизма и вољности за одбрану и заштиту отаџбине у миру, ванредном стању и рату, у складу са сопственом традицијом и достигнутим цивилизацијским вредностима, кроз образовање, медијске садржаје, неговање традиције и активности чији је циљ јачање друштвеног јединства, осећања националног идентитета, истицање вредности слободе и мира, као и одговорности за њихово очување.

Стварање услова за одбрану ослонцем на сопствене снаге и потенцијале реализоваће се посвећивањем посебне пажње планирању развоја система одбране и спровођењу планова и програма развоја.

Оперативне способности Војске Србије и других снага одбране биће одржаване на захтеваном нивоу. Такође, обезбедиће се и одржавати потребан ниво популене робних и ратних материјалних резерви.

Од посебног значаја за одбрану, која се ослања на сопствене снаге и потенцијале, биће даљи развој одбрамбене индустрије, те непрекидно стварање услова за функционисање привреде и друштва у ванредном стању и рату. Економским развојем Републике Србије створиће се услови за значајније улагање у развој система одбране и модернизацију Војске Србије и других снага одбране.

4.6. Сарадња и партнерство са државама и међународним организацијама у области безбедности и одбране

Сарадња и партнерство са државама и међународним организацијама у области безбедности и одбране је одбрамбени интерес Републике Србије који се остварује достизањем следећих циљева:

- јачање регионалне сарадње у области безбедности и одбране;
- развој партнерских односа и сарадње са међународним организацијама;
- развој партнерских односа и сарадње са другим државама.

Јачањем регионалне сарадње у области безбедности и одбране Република Србија исказује своје опредељење да активно учествује у регионалним иницијативама за сарадњу у области безбедности и одбране ради изградње међусобног поверења и унапређења безбедности у региону, поштујући суседску политику Европске уније.

Република Србија опредељена је за јачање институционалног оквира за реаговање у случају угрожавања регионалне стабилности, реализацију заједничких вежби и пројеката значајних за унапређење одбрамбених способности, као и за унапређење билатералног сарадња са државама и међународним организацијама у области безбедности и одбране.

ралне и регионалне сарадње ради отклањања заједничких изазова, ризика и претњи безбедности.

Сарадња Републике Србије са НАТО, кроз програм Партнерство за мир као оптимални ниво сарадње, доприноси унапређењу билатералних односа са државама региона које су чланице или кандидати за чланство у НАТО, а ради очувања мира и унапређења стабилности у региону. Такође, ради унапређења безбедности, Република Србија залаже се за несмањено присуство КФОР-а у Аутономној Покрајини Косово и Метохија.

Развој партнерских односа и сарадње са међународним организацијама примарно ће се остваривати кроз даље унапређење односа и сарадње са Организацијом уједињених нација, Европском унијом, Организацијом за европску безбедност и сарадњу и другим међународним организацијама. Република Србија остаје опредељена за наставак учешћа у мултинационалним операцијама и мисијама под окриљем Организације уједињених нација, Европске уније и Организације за европску безбедност и сарадњу.

У складу са својим интересима, Република Србија посвећена је проширивању и унапређењу сарадње са Организацијом Уговора о колективној безбедности (ОДКБ). Такође, и даље ће унапређивати партнерске односе са НАТО у оквиру програма Партнерство за мир као оптималном нивоу сарадње.

Република Србија наставиће да развија односе са државама чланицама Покрета несврстаних земаља, у складу са заједничким безбедносним и одбрамбеним интересима.

Од посебне важности је унапређење сарадње са Европском унијом, нарочито у области контроле миграција, а ради унапређења укупне безбедности Републике Србије.

Развој партнерских односа и сарадње са другим државама, посвећеност Републике Србије изградњи поверења, међусобној помоћи и сарадњи у области безбедности и одбране, у складу са заједничким интересима, позитивно утиче на њену безбедност.

Од нарочитог значаја за Републику Србију јесте унапређење билатералне сарадње у области одбране са најмоћнијим и најутицајнијим државама у свету, традиционалним пријатељским и партнерским државама, те државама које могу да допринесу развоју њених одбрамбених способности.

5. СТРАТЕГИЈСКИ КОНЦЕПТ ОДБРАНЕ

Стратегијски концепт одбране изражава одређење Републике Србије за начин ангажовања система одбране ради заштите и остваривања одбрамбених интереса. Заснива се на моделу тоталне одбране, као свеобухватном одговору система одбране на изазове, ризике и претње безбедности значајне за одбрану Републике Србије. Првенствено се изводи ослонцем на сопствене снаге и потенцијале.

Тотална одбрана обухвата војну и цивилну одбрану, а планира се, организује и спроводи у миру, ванредном стању и рату.

Војна одбрана, као део одбране Републике Србије, усмерена је на припреме за одбрану и одбрану Републике Србије употребом Војске Србије и других наоружа-

них снага одбране. Војска Србије обједињава све учеснике у борбеним операцијама и командује свим снагама које изводе борбена дејства у ванредном стању и рату.

Цивилна одбрана је део одбране Републике Србије усмерен на припреме за одбрану и одбрану Републике Србије невојним средствима. Реализује се у миру, ванредном стању и рату кроз скуп мера и активности са циљем обезбеђивања успешног функционисања државних органа, органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, привредних друштава и других правних лица; стварања услова за живот и рад грађана; задовољења потреба снага одбране; планирања и спровођења планова обуке грађана за одбрану земље; координације послова заштите и спасавања; извршавања војне, радне и материјалне обавезе, као и мобилизације.

Стратегијски концепт одбране представља основу за пројектовање и развој система одбране Републике Србије.

6. СИСТЕМ ОДБРАНЕ

Одбрана Републике Србије остварује се: организовањем, припремањем и ангажовањем субјеката система одбране за извршавање задатака у миру, ванредном стању и рату; употребом Војске Србије и других снага одбране у миру, ванредном стању и рату, до коначног отклањања или престанка опасности по земљу; предузимањем мера и активности на заштити и спасавању људи, материјалних и културних добара и животне средине у миру, ванредном стању и рату, као и учешћем у мултинационалним операцијама.

Систем одбране Републике Србије је део система националне безбедности који представља јединствену, нормативно, структурно и функционално уређену целину, чији је циљ остваривање одбрамбених интереса Републике Србије.

Одбрана се реализује кроз војну и цивилну одбрану. Стратегијом одбране утврђују се структура, управљање и начела функционисања система одбране.

6.1. Структура система одбране

Систем одбране састоји се од управљачког и извршног дела. Њиме управљају највиши носиоци законодавне и извршне власти, у складу са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима, законом и другим прописима.

Извршни део система одбране превентивним деловањем, ефикасном употребом снага и отклањањем последица угрожавања безбедности обезбеђује заштиту и остваривање одбрамбених интереса. Структура извршног дела система одбране прилагођава се природи изазова, ризика и претњи.

6.2. Управљачки део система одбране

Органи законодавне и извршне власти Републике Србије, у оквиру својих надлежности и одговорности прописаних Уставом и законом, управљају системом одбране и обезбеђују претпоставке за његово стабилно функционисање и употребу Војске Србије и других снага одбране у миру, ванредном стању и рату, ради заштите и остварења одбрамбених интереса.

Народна скупштина одлучује о рату и миру и проглашава ратно и ванредно стање; остварује демократску и цивилну контролу Војске Србије, као и других снага одбране; обезбеђује финансијске, нормативно-правне и друге претпоставке за функционисање и развој система одбране; обавља и друге послове у складу са Уставом и законом.

Председник Републике, у складу са Уставом и законом, командује Војском Србије усваја Доктрину Војске Србије и усваја и наређује спровођење Плана одбране; даје сагласност на нацрт основних докумената планирања развоја и доноси смернице за изградњу оперативне и функционалне способности Војске Србије; обавља и друге послове у складу са Уставом и законом.

Влада утврђује и води политику одбране; усваја или предлаже Народној скупштини стратегијска документа и документа планирања развоја и употребе система одбране; предлаже спровођење мера за обезбеђење финансијских, нормативно-правних и других претпоставки за функционисање и развој система одбране; обавља и друге послове у складу са Уставом и законом.

Министарство одбране, у оквиру свог делокруга, предлаже и спроводи политику одбране; извршава законне и међународне уговоре, општа акта Народне скупштине, Владе и акта председника Републике из области одбране; израђује и предлаже на усвајање нацрте закона у области одбране, као и стратегијска документа и документа планирања развоја система одбране и употребе Војске Србије; уређује организацију и систем обуке и управља људским, материјалним и финансијским ресурсима за потребе система одбране. Такође, планира, координира и надзире извршавање обавеза других субјеката система одбране по питању припрема за одбрану, у складу са законом, и обавља и друге послове у складу са Уставом и законом.

Генералштаб Војске Србије је у саставу Министарства одбране и обавља послове из своје надлежности, у складу са законом, а које се односе на: израду доктринарних и планских докумената; изградњу оперативне и функционалне способности Војске Србије; организовање мера приправности; припрему аката о организацији команди, јединица и установа Војске Србије. Обавља и друге послове у складу са Уставом и законом.

Савет за националну безбедност је тело које разматра питања из области одбране и међусобне сарадње органа надлежних за одбрану, а ради стварања услова за јединствену употребу и ангажовање снага одбране у ванредном стању и рату. У случају угрожавања дела територије Републике Србије, живота и здравља људи и животиња и материјалних добара на том подручју, на предлог Савета за националну безбедност, а уз сагласност председника Републике, Влада образује полицијске и војне снаге за извршавање заједничких задатака.

Управљање цивилном одбраном спроводи се у оквиру државних органа, органа државне управе, органа аутономних покрајина, органа јединица локалне самоуправе, привредних друштава и других правних лица, у складу са законом.

6.3. Извршни део система одбране

Извршни део система одбране састоји се од Војске Србије и других снага одбране.

Војска Србије је организована оружана снага која брани Републику Србију од оружаног угрожавања и извршава друге мисије и задатке у складу са Уставом, законом и принципима међународног права који регулишу употребу силе.

Ако су угрожени део територије Републике Србије, гранични појас, граница, живот и здравље људи и животиња и материјална добра на том подручју, на заједнички предлог министра унутрашњих послова и министра одбране, а уз сагласност председника Републике, Влада образује полицијске и војне снаге за извршавање заједничких задатака. Ове снаге су потчињене старешини Војске Србије кога овласти председник Републике, на заједнички предлог министра унутрашњих послова и министра одбране.

Војска Србије обједињава све учеснике у борбеним операцијама и надлежна је за командовање свим снагама које изводе борбена дејства у ванредном стању и рату, на основу закона, а у складу с Доктрином Војске Србије.

Мисије Војске Србије су:

- одбрана Републике Србије од оружаног угрожавања споља,
- учешће у изградњи и очувању мира у региону и свету и
- подршка цивилним властима у супротстављању претњама безбедности.

Додељене мисије Војска Србије реализује извршавањем задатака.

Одбрана Републике Србије од оружаног угрожавања споља реализује се одвраћањем од оружаног угрожавања, одбраном територије и одбраном ваздушног простора.

Учешће у изградњи и очувању мира у региону и свету реализује се учешћем у међународној војној сарадњи и у мултинационалним операцијама.

Подршка цивилним властима у супротстављању претњама безбедности реализује се кроз помоћ цивилним властима у супротстављању тероризму, сепаратизму, организованом криминалу и другим облицима унутрашњег угрожавања безбедности, као и путем помоћи цивилним властима у случају природних непогода и техничко-технолошких и других несрећа.

Војска Србије обавља и друге задатке, на основу одлуке Народне скупштине.

Основе организационе структуре и бројна величина Војске Србије одређују се у зависности од процене угрожености безбедности Републике Србије, додељених мисија и задатака и расположивих ресурса.

Друге снаге одбране чине државни органи, органи државне управе, органи аутономних покрајина, органи јединица локалне самоуправе, привредна друштва, друга правна лица, предузетници и грађани који, у складу са законом, извршавају задатке припреме за одбрану и одбране.

Основни задаци других снага одбране су:

- припреме за одбрану и одбрана Републике Србије;
- обезбеђивање успешног функционисања државних органа, органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, привредних друштава и других правних лица;

– заштита и спасавање и
– обезбеђење услова за живот и рад грађана и задовољење потреба снага одбране у ванредном стању и у рату.

Припреме за одбрану и одбрана Републике Србије реализују се непрекидним спровођењем мера и активности ради изградње способности за супротстављање свим облицима угрожавања безбедности, те одлучним ангаовањем снага у заштити одбрамбених интереса Републике Србије. Подршка Војсци Србије у извршавању задатака реализује се на основу закона и Плана одбране Републике Србије.

Обезбеђивање успешног функционисања државних органа, органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, привредних друштава и других правних лица реализује се кроз њихову припрему за функционисање у миру, ванредном стању и рату.

Заштита и спасавање реализује се извршавањем задатака у складу са законом. Носиоци заштите и спасавања су јединице цивилне заштите и ватрогасно-спасилачке јединице. У заштити и спасавању учествују и друге снаге заштите и спасавања.

Обезбеђење услова за живот и рад грађана и задовољење потреба снага одбране у ванредном стању и у рату постиже се стварањем услова за непрекидно снабдевање основним животним добрима и функционисање служби од јавног интереса, обезбеђивањем потребног нивоа робних резерви и ратних материјалних резерви, те извршавањем војне, радне и материјалне обавезе, у складу са законом.

Друге снаге одбране учествују у мултинационалним операцијама на основу закона, међународних и билатералних уговора и споразума, као и у складу са указаном потребом за отклањање и ублажавање последица природних, техничко-технолошких и еколошких несрећа већих размера.

6.4. Начела функционисања система одбране

Систем одбране је под демократском и цивилном контролом коју спроводе Народна скупштина, председник Републике, Влада, други државни органи и јавност, у складу са законом.

Начела функционисања система одбране заснована су на основним уставним и законским одредбама, Повељи Уједињених нација, међународном праву, посебно међународном хуманитарном праву, основним правним инструментима из области људских права, као и другим подзаконским актима.

Основна начела функционисања система одбране су: уставност и законитост, патриотизам, јединство, непрекидност, ефективност, одрживост, превенција, поузданост, ефикасност, прилагодљивост, свеобухватност, кооперативност, интероперабилност, отвореност у раду, професионалност и контрола и надзор.

Уставност и законитост. Прописи и појединачни правни акти којима је регулисано функционисање система одбране у сагласности су са уставним одредбама, а субјекти управљачког и извршног дела система одбране извршавају своје надлежности у складу са Уставом и на основу њега донетих закона.

Патриотизам. Функционисању система одбране значајно доприноси патриотизам испољен у виду свести о истицању вредности слободе и мира, припадности свом народу и држави, одговорности за очување отаџбине и спремности на одбрану њених интереса.

Јединство. Систем одбране функционише као јединствена целина, у оквиру које сви његови елементи сарађују, повезују се и међусобно усклађују своје деловање ради достизања заједничког циља.

Непрекидност. Систем одбране остварује своје функције у континуитету, у миру, ванредном стању и рату, независно од околности које могу настати.

Ефективност. Функционисање система одбране усмерено је ка остваривању жељеног исхода.

Одрживост. Одржавање равнотеже процеса или стања у систему одбране у складу је са расположивим ресурсима.

Превенција. Систем одбране предвиђа и проактивно делује ради спречавања настанка изазова, ризика и претњи по одбрану Републике Србије.

Поузданост. Извесно је да ће систем одбране функционисати без значајнијих проблема у миру, ванредном стању и рату.

Ефикасност. Извршавајући своје функције, систем одбране оптимално користи ресурсе за намењену сврху.

Прилагодљивост. Систем одбране поседује способност усклађивања свог функционисања у складу са променама околности.

Свеобухватност. Систем одбране штити сувереност, независност, територијалну целовитост и безбедност Републике Србије од свих облика спољњег и унутрашњег угрожавања у миру, ванредном стању и рату.

Кооперативност. Систем одбране отворен је за међусобну сарадњу са другим субјектима на националном и међународном нивоу, у складу са потребама, а ради достизања дефинисаног циља.

Интероперабилност. У Војсци Србије примењују се одређени стандарди који омогућавају извршавање задатака са оружаним снагама других држава.

Отвореност у раду. Информације о функционисању система одбране доступне су домаћој и међународној јавности у мери у којој то не угрожава заштиту тајних података.

Професионалност. Послови у оквиру система одбране извршавају се одговорно, савесно, етички исправно и у складу са правилима струке уз подстицање сарадње у професионалним односима.

Контрола и надзор. Обезбеђено је да систем делује у складу са утврђеним одбрамбеним интересима, у оквиру Устава и закона.

Доследна примена наведених начела доприноси успешном функционисању система одбране и извршавању његових задатака.

7. СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ ОДБРАНЕ

Планским и ефикасним спровођењем Стратегије одбране штите се и остварују одбрамбени интереси, као трајне потребе и тежње Републике Србије и њених грађана.

У спровођењу Стратегије одбране учествују Војска Србије, државни органи, органи државне управе, органи аутономних покрајина, органи јединица локалне самоуправе, привредна друштва, друга правна лица, предузетници и грађани, у складу са утврђеним правима и обавезама и прописаним надлежностима. Ради ефикасног спровођења Стратегије одбране Република Србија сарађиваће са другим државама и међународним организацијама.

Ставова, опредељења и утврђене мере политике одбране спроводи систем одбране усклађеним и јединственим деловањем свих његових делова.

Министарство надлежно за послове одбране, у сарадњи са другим деловима система одбране, израдиће предлог акционог плана за спровођење Стратегије одбране, у складу са законом. Ставови и опредељења из Стратегије одбране операционализују се израдом и усвајањем докумената јавних политика, а на основу акционог плана. Такође, ово министарство подносиће Влади годишњи извештај о реализацији акционог плана за спровођење Стратегије одбране. Влада Републике Србије доставља годишњи извештај Савету за националну безбедност, и надлежним одборима Народне скупштине Републике Србије.

Влада ће континуирано пратити спровођење Стратегије одбране и, по потреби, предузимати корективне мере ради обезбеђивања заштите и остваривања одбрамбених интереса и циљева. Влада ће, у складу са законом, подносити годишњи извештај о спровођењу Стратегије одбране.

Ради спровођења Стратегије одбране обезбедиће се адекватно финансирање система одбране, у складу са потребама и могућностима Републике Србије. Основни извор финансирања биће приходи из буџета Републике Србије.

Република Србија стално ће анализирати, прилагођавати и унапређивати своје деловање у домену заштите и остварења одбрамбених интереса и циљева и супротстављања изазовима, ризицима и претњама од значаја за одбрану, у складу са променама у безбедносном окружењу.

8. ЗАКЉУЧАК

Стратегија одбране јесте стратешки документ у којем су исказани основни ставови, опредељења и мере које ће Република Србија предузети ради заштите и остваривања одбрамбених, а истовремено и националних интереса.

Своје одбрамбене интересе Република Србија штити и остварује у сложенем, променљивом и тешко предвидивом безбедносном окружењу које је обликовано деловањем великог броја различитих, међусобно зависних чинилаца. Стање у њеном безбедносном окружењу захтева брзо прилагођавање новонасталим променама, превентивно и проактивно деловање, као и свеобухватан одговор државе и друштва.

Утврђени одбрамбени интереси изражавају трајну потребу и тежњу Републике Србије и њених грађана. Засновани су на универзалним и националним вредностима произишлим из Устава, наслеђа српског народа и свих грађана који живе у Републици Србији.

Ради заштите и остварења одбрамбених интереса утврђена је политика одбране. Она усмерава одлучивање и деловање Републике Србије, а спроводи се предузимањем свеобухватних и усклађених мера у различитим областима друштвеног живота. Спровођењем политике одбране, поред заштите и остварења одбрамбених интереса, стварају се претпоставке за политички, економски, социјални, културни и укупни друштвени развој Републике Србије.

Заштита и остваривање одбрамбених интереса путем спровођења утврђене политике одбране основна је улога система одбране. Систем одбране је нормативно, структурно и функционално уређена целина која се састоји од управљачког и извршног дела са прецизно утврђеним надлежностима и одговорностима.

С тим у вези, надлежни државни органи стално ће пратити спровођење Стратегије одбране и предузимати потребне мере како би се обезбедило да буде усаглашена са стањем и проценама безбедносног окружења. Стратегија одбране се мења у складу са променом кључних чинилаца који је детерминишу, а обавезно у случају промене стратегије националне безбедности.

9. ЗАВРШНИ ДЕО

Даном објављивања ове стратегије престаје да важи Одлука о усвајању Стратегије одбране Републике Србије („Службени гласник РС”, број 88/09).

Ову стратегију објавити у „Службеном гласнику Републике Србије”.

РС број 60
У Београду, 27. децембра 2019. године

Народна скупштина Републике Србије

Председник,
Маја Гојковић, с.р.

5.

На основу члана 9. став 2. тачка 2) Закона о одбрани („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 88/09 – др. закон, 104/09 – др. закон, 10/15 и 36/18) и члана 8. став 1. Закона о Народној скупштини („Службени гласник РС”, број 9/10),

Народна скупштина Републике Србије на Десетој седници Другог редовног заседања у 2019. години, одржаној 27. децембра 2019. године, донела је

СТРАТЕГИЈУ⁴

националне безбедности Републике Србије

УВОД

Национална безбедност Републике Србије јесте објективно стање заштићености њених националних вредности и интереса од свих облика угрожавања, те субјективан осећај безбедности грађана⁵ Републике Србије. Представља резултат утицаја стратегијског окру-

⁴ Објављена у „Службеном гласнику РС”, број 94 од 27. децембра 2019. године.

⁵ Изрази који се користе у овом документу, а имају родно значење, односе се једнако на мушки и женски род.

жења и предузетих мера и активности државних органа и институција у извршавању безбедносних функција, те деловања других субјеката у свим областима друштвеног живота.

Стратегија националне безбедности Републике Србије (у даљем тексту: Стратегија националне безбедности) јесте највиши стратешки документ чијим спровођењем се штите националне вредности и интереси Републике Србије од изазова, ризика и претњи безбедности у свим областима друштвеног живота. Њена полазишта су: очување суверености и територијалне целовитости, војна неутралност, брига о српском народу ван граница Републике Србије, европске интеграције и ефикасна правна држава.

Стратегија националне безбедности у потпуности одражава приврженост Републике Србије општим цивилизацијским и моралним вредностима, поштовању своје државотворне традиције, владавини права, социјалној правди, демократији, људским и мањинским правима и слободама, економском напретку, кооперативној безбедности и свестраној међународној сарадњи. Опредељења исказана у овом документу нарочито изражавају спремност Републике Србије за активно учешће у процесима сарадње и заједничког деловања са другим државама и субјектима међународних односа у изградњи и унапређењу националне, регионалне и глобалне безбедности.

Стратегија националне безбедности заснива се на примени свеобухватног приступа који подразумева заједничко ангажовање свих субјеката и потенцијала друштва и државе у супротстављању изазовима, ризицима и претњама безбедности и заштити и остваривању националних интереса Републике Србије. У њој се анализира стратегијско окружење Републике Србије, процењују изазови, ризици и претње безбедности Републике Србије, формулишу национални интереси и циљеви, утврђује политика националне безбедности, затим структура и начела функционисања система националне безбедности, као и начин њеног спровођења.

Стратегија националне безбедности представља полазну основу за израду других стратешких и доктринарних докумената, докумената јавних политика и нормативно-правних аката у свим областима друштвеног живота и функционисања државних органа и институција, ради очувања и заштите безбедности грађана, друштва и државе.

Ставови из Стратегије националне безбедности се операционализују у стратешким и доктринарним документима, документима јавних политика и нормативно-правним актима.

Овим јавним документом се домаћој и међународној јавности представљају основна стратешка определења Републике Србије у области националне безбедности.

1. СТРАТЕГИЈСКО ОКРУЖЕЊЕ

Политички, економски, културни и безбедносни односи у свету одвијају се у глобалном мултиполарном и мултилатералном окружењу у којем се све наглашеније испољава уравнотежење моћи и сложена међузависност

држава. Савременим поимањем глобалне безбедности која обухвата различите сфере друштвеног живота, отворена је могућност решавања конфликтних стања мирним путем и перспектива развоја политике сарадње и споразумевања на глобалном и регионалном нивоу.

Интегративни процеси у области безбедности, као и растућа политичка, економска и културна сарадња, значајно смањују ризике сукобљавања држава, као и могућност настанка неконтролисаних криза и преношења сукоба са једног простора на други. Међутим, свет је и даље суочен са бројним, вишеструко детерминисаним безбедносним изазовима, ризицима и претњама на које је потребно правовремено и адекватно реаговати. С обзиром на динамичне промене у међународним односима, изазови, ризици и претње безбедности мењају карактер и форме испољавања.

Околности које доприносе настанку изазова, ризика и претња безбедности на глобалном нивоу су, пре свега, велике разлике у погледу нивоа економског и културног развоја, које имају за последицу сиромаштво и социјалну угроженост знатног дела становништва, што узрокује настанак негативних демографских и социо-психолошких појава. Регионални и локални сукоби, етнички и верски екстремизам, тероризам, организовани криминал, пролиферација оружја за масовно уништавање, илегалне миграције, хибридне претње, сајбер претње, ограничена расположивост природних ресурса, укључујући воду, храну, енергенте и сировине, као и промена климе и деградација природне околине, угрожавају стабилност појединих држава и читавих региона, као и глобалну безбедност.

Опште стање безбедности у свету знатно угрожава грубо кршење Повеље Уједињених нација и општеприхваћених норми међународног права, а нарочито мешање у унутрашње ствари суверених држава, као и концепција и пракса превентивног напада и војног интервенционизма. Посебно је забрињавајућа тенденција заостравања односа између великих сила, условљена надметањем за остваривање њихових супротстављених интереса и промену постојећих сфера утицаја. У таквим околностима се ризик од војног сукоба глобалних размера, иако је знатно умањен, не може у потпуности искључити. Највеће претње на међународном плану дугорочно ће и даље бити међународни тероризам, организовани криминал, јачање политичког и верског екстремизма, мигрантска криза и посреднички конфликти.

Дуготрајни и разарајући етнички и верски конфликти на Блиском истоку и северу Африке утицали су и на друге делове света и створили нове безбедносне и политичке проблеме, а степен опасности од тероризма повећан је не само у тим регионима, већ и на подручју Европе. Поред тога, знатно је повећан број миграната чија је крајња дестинација нека од развијених држава Европе.

Европска унија и/или њене државе чланице суочавају се са потребом решавања бројних комплексних питања, као што су опасност од тероризма, политика азила и управљање миграцијама, финансијска криза и криза јавног дуга у еврозони, што захтева институционални одговор Европске уније и њених држава чланица на све поменуто изазове.

Организација северноатлантског уговора (НАТО) настоји да превазиђе тешкоће у погледу обезбеђивања адекватних буџетских средстава, како би могла да настави да се прилагођава променама у стратегијском окружењу и изграђује неопходне капацитете за супротстављање савременим изазовима, ризицима и претњама.

У условима глобализоване економије, макроекономске последице финансијске нестабилности у функционисању глобалног тржишта одражавају се и на стање безбедности у свету. Последице светске економске кризе у појединим државама могу да доведу до политичке нестабилности, социјалних немира, као и до интензивирања улагања у војноиндустријски комплекс и пораста трке у наоружању.

Спорији раст у развијеним економијама негативно утиче на државе у развоју, док су светска трговина и инвестиције у неповољном положају. С обзиром на растући број свеобухватних уговора о слободној трговини и кретању капитала, очекује се да ће јачање економске међузависности наставити да резултира ограничавањем надлежности националних држава.

Имајући у виду климатске промене, као и све израженији дефицит природних ресурса, процењује се да ће у свету бити повећан број сукоба изазваних надметањем за обезбеђење енергената и других природних сировина, питке воде и хране. Поред тога, увећање ризика од напада на инфраструктуру за транспорт енергената утицаће на државе да знатно појачају заштиту критичне енергетске инфраструктуре, укључујући употребу војних снага.

На глобалном нивоу наставиће се доминантно коришћење фосилних горива, пре свега нафте, а очекује се знатно повећање потражње за природним гасом. Необновљивост најкомерцијалнијих и најдоступнијих енергената савременог света, угља, нафте и гаса, неповољно се одражава на перспективу одрживог развоја, нарочито због мале вероватноће да ће енергија добијена из обновљивих извора знатно увећати свој удео у глобалној потрошњи.

У социјалној сфери посебно значајно биће решавање проблема држава у вези са повећаним приливом миграната у развијена подручја и пресељавање сеоског становништва у градове, трендом старења популације, осигурањем свеобухватне здравствене заштите, повећањем доступности и квалитета образовања, као и одговарајућим запошљавањем грађана. Развијене државе ће се све чешће суочавати са тешкоћама у смањивању миграционих притисака и токова, јер ће се повећавати број миграната из неразвијених, сиромашних и оружаним сукобима захваћених држава.

Изузетно брз научно-технолошки развој, дифузија савремених научних достигнућа и технологије и њихов све већи утицај на све области друштвеног живота у државама широм света повећавају сложеност стратегијског окружења. У том контексту, постојаће већи потенцијали за остваривање позитивног утицаја на привредни и економски развој држава, кроз примену иновативних технолошких решења која ће доприносити унапређивању коришћења ресурса и убрзаном расту продуктивности. Међутим, насупротив очекивањима да ће бити повећан ниво одговорности свих укључених субјеката

у погледу коришћења научних достигнућа у општем интересу и за добробит читавог човечанства, процењује се да ће развој науке и технологије наставити да буде подложен различитим видовима злоупотреба, што ће доводити до негативних безбедносних импликација.

Динамика глобалног развоја информационих технологија условиће даље интензивирање активности у сајбер простору чију безбедност ће, превасходно, угрожавати сајбер шпијунажа, напади на критичну инфраструктуру, неовлашћени продори у базе тајних података, као и ширење лажних вести и дезинформација путем друштвених мрежа.

Државе у региону југоисточне Европе одређене су за демократске вредности, унапређивање економске и друштвене стабилности, дијалог и сарадњу, што може умањити могућност избијања сукоба и позитивно утицати на безбедносно окружење. У процесу стабилизације региона постоје и одређена ограничења, попут етничког и верског удаљавања, различитог тумачења и покушаја ревизије историје. И поред тога, регионална безбедност се у све већој мери заснива на заједничким и усаглашеним активностима у области безбедности, политике и економије и другим областима које су усмерене на очување стабилности и предупређивање криза у овом региону, као и на заједнички интерес држава региона да приступе Европској унији.

Интеграцију држава које теже чланству у Европској унији могу успоравати нерешени институционални и економски проблеми у оквиру тих држава, неспремност за спровођење неопходних реформи и усклађивање са правом ове организације, међусобни билатерални спорови, као и билатерални спорови са чланицама Европске уније из региона југоисточне Европе. Наведени спорови неретко могу бити изговор за успоравање процеса европске интеграције, што је противно пракси „добрих намера” и одредбама Преговарачког оквира Европске уније које се односе на механизме решавања билатералних спорова како се не би оптерећивао процес европске интеграције.

Поред политичке улоге Европске уније, у региону југоисточне Европе значајан утицај остварују и друге регионалне и велике силе. Имајући у виду геостратејски положај југоисточне Европе, преко које пролазе важни енергетски и комуникацијски правци, сукобљавања интереса држава у коришћењу транзитних праваца и располагању ресурсима могу довести до настанка регионалних криза и угрожавања безбедности и стабилности држава региона, али и ван њега. С друге стране, регион Балкана, као простор за транзит енергената, могао би да повећа свој укупни геоекономски значај.

Стање безбедности у региону југоисточне Европе карактерише присуство фактора угрожавања безбедности невојним претњама, међу којима су сепаратистичке тежње, етнички, верски и политички екстремизам, економски и социјални проблеми, миграције, организовани криминал, недовољна изграђеност државних институција и елементарне непогоде.

Значајан утицај на безбедносно ситуацију у региону остварују наслеђени проблеми из прошлости, историјске противречности, као и последице сукобљавања

народа и држава на простору југоисточне Европе, а посебно на простору Балкана у новијој историји. Односе држава у региону, такође, оптерећује регулисање положаја мањина, решавање питања несталих лица и надлежности у процесуирању ратних злочина, као и питања повратка избеглих, прогнаних и интерно расељених лица и враћања њихове имовине. Ризици од избијања ратова и других оружаних сукоба на простору југоисточне Европе, иако су смањени, нису елиминисани.

Отворена неслагања држава региона југоисточне Европе, пре свега због мањинских, али и територијалних питања, отежавају регионалну сарадњу. На ситуацију у региону највећи утицај имају питање статуса Аутономне покрајине Косова и Метохије, међуетничке тензије, као и мигрантска криза.

Сепаратистичке тежње у региону реална су претња његовој безбедности. По својој тежини и комплексности, као и негативним импликацијама на унутрашњу стабилност држава у региону и њихово безбедно стање, посебно се издваја проблем противправно једнострано проглашене независности територије коју административно обухвата Аутономна покрајина Косово и Метохија од стране привремених институција самоуправе у Приштини. Поред тога, неспровођење Првог споразума о принципима који регулишу нормализацију односа (Бриселски споразум) и споро успостављање демократских стандарда на Косову и Метохији, непоштовање основних људских права српског и другог неалбанског становништва, узурпација и уништавање њихове имовине и културно-историјске баштине, као и јачање радикалног исламизма, представља извор дугорочне нестабилности региона. Признавање независности тог дела територије Републике Србије од стране појединих држава у непосредном окружењу, као и одређеног броја држава у свету, неповољно се одражава на јачање мера поверења и сарадње и успорава процес стабилизације на овим просторима.

Покушаји ревизије Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини (Дејтонски споразум) остварују негативан утицај на стабилност и безбедност у региону. Република Србија, као једна од потписница, је гарант Дејтонског споразума и залаже се за поштовање и испуњавање обавеза из тог документа у интересу сва три конститутивна народа и два ентитета Босне и Херцеговине.

У појединим државама региона постоји тежња, као и покушаји, да се оствари што већи степен националног уједињења етничког простора и реализују великодржавни пројекти, посебно када је у питању стварање „Велике Албаније”, који би укључивали ревизију и промену међународноправно утврђених државних граница и овлашћења, представљају претњу миру и безбедности на регионалном нивоу, али и ван њега. Негативан утицај на стање у региону остварују и појаве и манифестације јачања екстремно националистичких група, као и нарушавање политичких односа и продубљивање политичких подела. Поред тога, заступљен је и верски екстремизам који, пре свега, има за последицу јачање радикалних исламистичких покрета, чије активности могу да изазову дестабилизацију региона.

Све рестриктивнији став држава чланица Европске уније о пријему миграната повећава изгледе да регион постане једна од зона пријема, при чему би се Република Србија нашла у ситуацији да преузме стараше о броју миграната који премашује њене економске и организационе капацитете. Илегалне миграције људи са Блиског истока и из северне и подсахарске Африке, у спрези са организованим криминалом, представљају безбедносни ризик у региону.

Економска ситуација у државама региона југоисточне Европе и даље је неповољна и поред позитивних ефеката мера које предузимају готово све владе. Општа карактеристика привреде свих држава у региону је слабо развијена технолошка и индустријска база. Уз то, видне су последице економске кризе која се прелила са повезаних тржишта и економија, недостатак инвестиција, слаба домаћа тражња и ниска конкурентска позиционираност на тржиштима. Такође, присутни су проблеми у вези са планирањем буџета, тешкоће у санирању дефицита, као и раст сиромаштва услед смањења куповне моћи становништва. Државе региона изложене су ризику од дугорочног пораста јавног дуга, негативног биланса и других врста дефицита, те високој стопи незапослености, изостанку стратешких пројеката и све већој енергетској зависности. И поред тога државе региона настоје да смање јавни дуг и незапосленост реализацијом стратешких пројеката који се реализују у оквиру процеса европске интеграције и Берлинског процеса.

Различит степен економске развијености појединих подручја југоисточне Европе, у спрези са њиховим демографским карактеристикама, може бити извор политичких, економских, социјалних, етничких, верских и других тензија. Економска криза, успорен привредни раст и висока стопа незапослености погодују јачању верског екстремизма, првенствено екстремног исламизма, што има за последицу ширење радикалних исламских покрета, чије активности могу да изазову дестабилизацију региона.

Научно-технолошки развој на регионалном нивоу биће у највећој мери условљен степеном економског развоја држава и нивоом остварене сарадње са технолошки развијеним државама Европе.

Због сложене безбедносне ситуације у региону, државе југоисточне Европе све више су упућене на заједничке напоре за сузбијање негативних процеса и појава који угрожавају њихову безбедност. Активности у оквиру регионалних иницијатива имају нарочит значај за јачање поверења, сарадње и заједничког деловања на унапређењу стабилности и безбедности у региону. Такође, изградњом заједничких механизма за превенцију ризика и претњи и за управљање кризним ситуацијама стварају се услови за приближавање и приступање свих држава тог региона Европској унији, као и за реализацију развојних потенцијала.

У савременим условима ниједна држава није у стању да самостално решава све сложеније проблеме очувања и јачања националне безбедности, која је све значајније повезана са стањем безбедности у ближем и даљем окружењу.

Због измењених геостратегијских околности и све снажнијег утицаја глобалних кретања на безбедност појединих држава безбедносна политика Републике Србије заснива се на интегралном и мултилатералном приступу проблемима безбедности, којим се афирмише концепт кооперативне безбедности.

Демократски процеси и европска спољнополитичка оријентација Републике Србије јачају њену међународну позицију и позитивно утичу на креирање и унапређење политике сарадње и јачања мера поверења у региону. На тој основи безбедносна политика Републике Србије чини је поузданим партнером у међународним односима и значајним чиниоцем регионалне безбедносне сарадње.

Напредак у приступању Републике Србије Европској унији позитивно утиче на њену политичку, економску и социјалну стабилност. Развој партнерске сарадње Републике Србије са НАТО, на основу политике војне неутралности и кроз програм Партнерство за мир, као и посматрачка позиција у Организацији Уговора о колективној безбедности (ОДКБ) доприноси стабилности Републике Србије. Ради даљег развоја демократије, стабилности и просперитета региона, за Републику Србију значајно је унапређење односа са Сједињеним Америчким Државама, Руском Федерацијом, Народном Републиком Кином, као и са осталим традиционалним партнерима и значајним факторима међународне заједнице.

Република Србија је још увек суочена са значајним изазовима, ризицима и претњама који угрожавају њену безбедност и који би могли узроковати неповољан развој безбедносне ситуације. Кључни ризици и претње по безбедност Републике Србије су сепаратистичке тежње, етнички и верски екстремизам, прикривено деловање страног фактора, организовани криминал и илегалне миграције.

Покушај отцепљења територије Аутономне покрајине Косово и Метохија угрожава националне интересе Републике Србије. Безбедносну ситуацију у овој покрајини карактерише наметање једностраног решења њеног статуса, недостатак владавине права, угрожавање личне и имовинске сигурности Срба и другог неалбанског становништва, верски екстремизам, ризик од терористичког деловања и експанзија организованог криминала, корупције, трговине људима, недозвољене трговине наркотицима и оружјем.

Стање безбедности у Аутономној покрајини Косово и Метохија оптерећено је бројним факторима дестабилизације. Безбедносни проблеми на том простору главни су извор нестабилности у Републици Србији и региону.

Могућа условљавања Републике Србије у процесу приступања Европској унији која се односе на даљу „нормализацију односа” са привременим институцијама самоуправе у Приштини, успоравају и отежавају остваривање њеног пуноправног чланства у Европској унији, због чега је од суштинског значаја да процес нормализације остане статусно неутралан.

За Републику Србију Уједињене нације имају централну улогу када је реч о заштити њеног суверенитета и територијалног интегритета и статусу Аутономне

покрајине Косово и Метохија. Међународно присуство у овој покрајини (УНМИК, КФОР, ОБЕС, итд.) има важну улогу у обезбеђивању њене стабилности, као и стабилности у региону. Покушаји привремених институција самоуправе у Приштини, односно свака врста иницијативе за смањењем тог присуства, те трансформација наоружаних формација које се називају „Косовске снаге безбедности” у оружане снаге, супротно Резолуцији Савета безбедности Уједињених нација 1244, представљају фактор дестабилизације.

Република Србија је, као и остале државе региона, суочена са опасношћу од тероризма, разним облицима организованог криминала, проблемима економског и демографског развоја, последицама елементарних непогода, као и високотехнолошким криминалом.

У појединим деловима Републике Србије присутно је радикално исламистичко језгро које настоји да ојача, путем реализације активности усмерених ка верској индоктринацији, учвршћивању регионалних веза са истомишљеницима, регрутовању и упућивању својих припадника на кризна жаришта у свету, ради активног учешћа у оружаном сукобима.

Илегални мигранти који на путу ка државама Европске уније прелазе преко територије Републике Србије могу имати вишеструко неповољан утицај на безбедносне прилике с обзиром на могућност верске радикализације, пораста тензија међу популацијом миграната, њиховог међусобног сукобљавања и негативне реакције локалног становништва. Поред тога, безбедносне ризике представљају и неконтролисани улазак миграната, могућност прикривања идентитета, криминална делатност у виду илегалног транспорта миграната, као и затварање граница суседних држава за одређене категорије миграната.

На безбедност Републике Србије неповољно утиче и ниво њене привредне развијености, посебно имајући у виду велике регионалне разлике по тим питањима. Такође, све већи безбедносни ризик представља стање у демографској сфери које карактерише ниска стопа наталитета, интензивирање миграције становника из руралних у урбане средине, као и одлазак школованих стручњака у иностранство.

Значајан утицај на безбедносну ситуацију имају елементарне непогоде које у веома кратком року могу изазвати значајне последице и онемогућити живот у појединим деловима или у целој држави. Република Србија изложена је ризику од поплава, а могуће су и појаве суша, пожара, земљотреса, техничко-технолошких и других несрећа. Израда процена и планова заштите и спасавања, правовремено реаговање, као и квалитетна оспособљеност и опремљеност снага за заштиту и спасавање, могу знатно ублажити последице елементарних непогода и катастрофа изазваних људским фактором.

Енергетски ресурси у Републици Србији су релативно ограничени, имају неповољан састав и географски су неравномерно распоређени. Ограничене могућности увоза и складиштења енергената могу се неповољно одразити на енергетску безбедност. Потписивањем Уговора о оснивању Енергетске заједнице Република Србија се определила за успостављање регионалног тржишта електричне енергије, природног гаса,

нафте и деривата нафте и његову интеграцију у енергетско тржиште Европске уније, што би требало да допринесе вишем нивоу енергетске безбедности.

Научно-технолошки развој Републике Србије зависиће од динамике њеног економског развоја, улагања у ову сферу, подстицања иновација и повећања капацитета за истраживање и развој. Развој савремених технологија, њихова присутност у свим сферама друштва и тенденција даљег ширења утичу на пораст сајбер претњи, обим високотехнолошког криминала, као и значај постојања адекватног система противмера и заштите и у Републици Србији.

Савремени свет карактеришу међузависност, непредвидивост, као и изузетно комплексни изазови, ризици и претње безбедности држава и грађана. Да би се појаве такве врсте у реалном времену предвиделе, спречиле или ограничиле и у што већој мери контролисали њихови ефекти, неопходна је посебна пажња надлежних институција, континуирано праћење и анализа међународног окружења. Сходно томе, у овом документу наведени су изазови, ризици и претње безбедности Републике Србије који су подложни изменама и допунама, у складу са променама чинилаца стратегијског окружења.

2. ИЗАЗОВИ, РИЗИЦИ И ПРЕТЊЕ БЕЗБЕДНОСТИ

Опредељење Републике Србије јесте да своју безбедност гради на демократским стандардима, политици сарадње и европској спољнополитичкој оријентацији.

Република Србија настоји да, као војно неутрална држава, непрестано унапређује свој систем безбедности ради постизања што ефикаснијег одговора на изазове, ризике и претње безбедности. С обзиром на то да се актуелни изазови, ризици и претње најчешће испољавају у сложеном окружењу и зависе од више спољних и унутрашњих чинилаца, сваки од њих је посебно анализиран. У вези са последицама које могу изазвати идентификовани су најзначајнији изазови, ризици и претње безбедности Републике Србије.

Оружана агресија на Републику Србију у наредном периоду мало је вероватна, али се не може у потпуности искључити. Наставак евроинтеграционих процеса и унапређење сарадње Републике Србије са државама региона допринеће смањењу могућности да на Републику Србију буде извршена оружана агресија.

Сепаратистичке тежње у Републици Србији у потпуности су испољене на територији Аутономне покрајине Косово и Метохија, што се негативно одразило и на друге делове југа Републике Србије, али у осталим деловима државе немају већи утицај. Једнострано поступање привремених институција самоуправе у Приштини, покушаји остваривања чланства у међународним организацијама и захтеви за смањење и укидање међународног присуства у Аутономној покрајини Косово и Метохија указују на наставак покушаја отцепљења тог дела територије Републике Србије, што представља претњу националним интересима која ће се, сходно очекивањима, испољавати и у наредном периоду.

Противправно једнострано проглашена независност територије коју административно обухвата Аутономна покрајина Косово и Метохија не заснива се на Уставу Републике Србије, Повељи Уједињених нација и Резолуцији Савета безбедности УН 1244 и, као таква, неприхватљива је за Републику Србију, јер угрожава њене националне вредности и интересе.

Оружаном побуном може бити угрожена безбедност Републике Србије, при чему највећа опасност прети од екстремистичких група које делују на простору Аутономне покрајине Косово и Метохија. Узимајући у обзир одређеност Републике Србије да све спорове решава мирним путем, чињеницу да односе са суседним државама не оптерећују спорна питања чије би решавање могло да доведе до употребе оружја, као и да не постоје уочљиве војне претње безбедности, вероватноћа за избијање различитих инцидената уз употребу оружја знатно је смањена.

Тероризам представља велики ризик и озбиљну претњу безбедности Републике Србије. Извођење терористичких аката на њеној територији може усложити политичко-безбедносну ситуацију. Република Србија и њени грађани, у земљи и иностранству, могу бити објекти терористичког деловања, а њена територија може бити злоупотребљена за транзит, припрему и извођење терористичких акција у другим државама, што је неприхватљиво.

Пролиферација оружја за масовно уништење, заједно са пратећим системима, по својим последицама представља потенцијално највећу претњу глобалној и регионалној безбедности, па због тога може бити озбиљна претња безбедности Републике Србије. Посебно опасност представља могућност да оружје за масовно уништење заврши у поседу терористичких организација.

Етнички и верски екстремизам јавља се у променљивом интензитету у појединим деловима Републике Србије и може дестабилизovati политичко-безбедносну ситуацију. Овај облик угрожавања безбедности истовремено, у појединим случајевима, може бити и генератор сепаратистичких тежњи, нарочито уколико за то постоји подршка из иностранства.

Обавештајна делатност страних субјеката који у континуитету делују ка политичким, економским и безбедносним чиниоцима у Републици Србији, поред осталог и кроз субверзивно-пропагандне активности усмерене ка покушајима дестабилизације институција и изазивања тензија у друштву, представља претњу безбедности Републике Србије.

Организовани криминал представља једну од најзначајнијих претњи безбедности Републике Србије, посебно када се има у виду интензитет испољавања и његов транснационални карактер. Најзаступљенији су следећи облици организованог криминалног деловања: производња и кријумчарење психоактивних контролисаних супстанци, кријумчарење и трговина ватреним оружјем, кријумчарење људи и илегалне миграције, привредни и финансијски криминал у виду недозвољене производње и трговине акцизним производима и прања новца, корупција, као и други мање заступљени облици. С тим у вези, посебну безбедносну претњу представљају актив-

ности криминалних групација на југу Републике Србије, пре свега због њихове повезаности са носиоцима терористичких, екстремистичких и сепаратистичких активности.

Наркоманија, као све израженији друштвени проблем, добија и карактер безбедносног проблема и утиче на пораст броја тешких кривичних дела.

Масовне илегалне миграције представљају значајан безбедносни изазов, имајући у виду да мигрантска криза и илегалне миграције у комбинацији са организованим криминалом и јачањем верског радикализма могу условити појаву претњи безбедности, посебно уколико Република Србија, као транзитна држава, буде принуђена да преузме, макар и привремено, старање о мигрантима чији број премашује њене економске и организационе капацитете.

Проблеми економског развоја Републике Србије настају као последица деловања спољашњих и унутрашњих чинилаца. Динамика привредног раста водећих економија, обим глобалне трговине, променљивост на међународним финансијским и робним тржиштима, геополитичке тензије и слично могу утицати на смањење њеног извоза и погоршање финансијске позиције, слабење директних страних инвестиција и новог капитала. Таква кретања могу непосредно утицати на повећање спољне и унутрашње макроекономске неравнотеже Републике Србије, а посредно на животни стандард и умањење осећаја сигурности грађана.

Проблеми демографског развоја Републике Србије испољавају се у виду ниске стопе наталитета, незадовољавајућих показатеља оболевања и смртности становништва, ниског просечног животног века и квалитета живота, неконтролисаних миграција, као и одласка образованог, научног и културног потенцијала у иностранство. Продубљивање тешкоћа у економском развоју могло би допринети даљем паду наталитета, старењу становништва и, у крајњем, угрожавању самих основа биолошког опстанка становништва Републике Србије.

Епидемије и пандемије заразних болести могу угрожити становништво Републике Србије и носити ризик за настанак тежих економских и друштвених последица. Епидемије заразних болести, поред неуобичајености по броју, времену, месту и захваћеној популацији могу узроковати и повећање броја оболелих са компликацијама, појаву тешких клиничких облика заразних болести и смрти.

Енергетска безбедност Републике Србије може бити угрожена нарушавањем стабилног и редовног снабдевања енергентима из других држава. Такође, спорови са привременим институцијама самоуправе у Приштини у области снабдевања електричном енергијом могу имати за последицу угроженост снабдевања електричном енергијом северног дела Аутономне покрајине Косово и Метохија.

Недовршен процес разграничења држава бивше СФРЈ утиче на безбедност Републике Србије, пре свега у смислу разграничења са неком од држава Европске уније, што може да представља значајан проблем у процесу њених евроинтеграција.

Елементарне непогоде и техничко-технолошке несреће, као и угрожавање животне средине и здравља грађана услед радиолошке, хемијске и биолошке контаминације могу знатно утицати на безбедност Републике Србије. Различите врсте елементарних непогода (поплаве, суше, пожари, земљотреси, екстремно високе температуре и сл.), као и присутност великих количина опасних материја у процесу производње, складиштења, промета и транспорта, директно и индиректно утичу на ниво ризика и стање безбедности људи, животиња, материјалних и културних добара и животне средине. Значајан ризик представљају и техничко-технолошке несреће чије се последице могу испољити не само на територији Републике Србије, већ и на територијама суседних држава.

Климатске промене, остварују значајан негативан утицај на квалитет животне средине и ресурса Републике Србије, а тиме и на њену безбедност. Осим у еколошкој сфери, климатске промене могу изазвати значајне последице и у области економије (пре свега, у пољопривреди, водoprивреди и енергетици), као и социјалне промене праћене безбедносним ризицима. Ризици у домену животне средине су вишеструки због ефеката на екосистеме и биодиверзитет. Социјални ризици који у том контексту могу настати су јавноздравствени и демографски, али и егзистенцијални. Екстремне метеоролошке прилике, ерозије, исушивање тла и пожари, због високих температура, могу довести до несташице хране и воде, миграционих кретања, епидемија, пораста радикализма и криминала. Климатске промене представљају и демографски ризик, с обзиром на то да квалитет животне средине у великој мери утиче на здравље грађана Републике Србије.

Развој савремених технологија и њихова присутност у свим сферама друштва има за последицу и пораст *високотехнолошког криминала и угрожавање информационо-комуникационих система*. Трендови извршења кривичних дела из ових области у Републици Србији у највећој мери се подударају са трендовима извршења на глобалном нивоу.

Поред наведених, постоје и други изазови, ризици и претње безбедности који могу испољити значајан утицај, као што су: корупција, злоупотреба нових технологија и научних достигнућа, генетског инжењеринга, медицине, метеорологије и других научних области. Они често не испољавају отворен утицај на безбедност Републике Србије, па их је тешко открити и препознати обрасце њиховог деловања.

3. НАЦИОНАЛНИ ИНТЕРЕСИ

Национални интереси, као трајна потреба и тежња Републике Србије и њених грађана, засновани су на универзалним и националним вредностима које произилазе из Устава и наслеђа српског народа и свих грађана који живе у Републици Србији. Основне националне вредности јесу: слобода, независност, мир, безбедност, демократија, владавина права, социјална правда, људска и мањинска права и слободе, једнакост и равноправност грађана, толеранција, транспарентност, солидарност, родољубље и здрава животна средина. Остваривањем националних интереса штите се основне националне вредности.

Национални интереси Републике Србије јесу: очување суверености, независности и територијалне целовитости; очување унутрашње стабилности и безбедности; очување постојања и заштита српског народа где год он живи, као и националних мањина и њиховог културног, верског и историјског идентитета; очување мира и стабилности у региону и свету; европске интеграције и чланство у Европској унији; економски развој и укупни просперитет и очување животне средине и ресурса Републике Србије.

Очување суверености, независности и територијалне целовитости услов је опстанка Републике Србије као државе. Остваривање националног интереса темељи се на међународном праву, културно-историјском наслеђу и основним националним вредностима. Заштитом и остваривањем националног интереса обезбеђује се право независног вршења законодавне, извршне и судске власти на целокупној територији Републике Србије, те очување целовитости њене територије, безбедности становништва и непрекидност привредних активности, у складу са Уставом. Своје тежње у оквиру тог интереса Република Србија реализује у складу са међународним правом, преузетим и ратификованим међународним обавезама. У вези с тим, не признаје противправно одвајање било ког дела своје територије.

Очување унутрашње стабилности и безбедности услов је непрекидног развоја свих делова друштва, рационалне употребе расположивих ресурса и задовољења потреба грађана. Остваривањем тог интереса обезбеђује се заштита државе, друштва, грађана и имовине од угрожавања, што доводи до побољшања квалитета живота грађана и боље институционалне изграђености и ефикасности. Такође, то омогућава унапређење привреде, изградњу поверења и сарадње, те грађанске одговорности, што, у крајњем, резултира чињеницом да је Република Србија пожељно место за живот и рад.

Очување постојања и заштита српског народа где год он живи, као и националних мањина и њиховог културног, верског и историјског идентитета услов је опстанка Републике Србије, дијаспоре и Срба у иностранству, те Републике Српске као ентитета у саставу Босне и Херцеговине у складу са Дејтонским споразумом. Остварењем тог интереса унапређује се демографски потенцијал, јача се национално јединство, култура и родољубље, и развија свест о националном идентитету, уз уважавање права и културног наслеђа других народа. На тај начин стварају се услови за кохезију и развој друштва, унапређење положаја и заштиту права Срба где год они живе, српског културног, духовног и историјског наслеђа у другим државама, унапређење културне размене, разумевање и уважавање културолошких и других разлика, те унапређење положаја и права националних мањина у Републици Србији.

Очување мира и стабилности у региону и свету значајно је за безбедност и стабилност Републике Србије, као и за њен укупан развој. Доприносом очувању мира и стабилности у региону и свету унапређују се и њене укупне способности и капацитети система националне безбедности, као и међународни углед. Активним учешћем повећава се и могућност њеног утицаја на деловање субјеката међународних односа и ненасилно решавање важних међународних питања, значајних за

Републику Србију и у складу са међународно преузетим обавезама. Непосредним деловањем у билатералним и мултилатералним механизмима сарадње Република Србија изграђује поверење и положај поузданог партнера у међународним односима, те регионалну стабилност и добросуседске односе.

Европске интеграције и чланство у Европској унији доводе до свеобухватног преобликовања друштва и привреде, постизања високих стандарда у свим сферама, јачања демократских институција и тржишне економије кроз истраживање и иновације, раста извоза и инвестиција, раста запослености, унапређења образовања које ће одговарати тржишним потребама, високог степена заштите људских и мањинских права, пораста општег нивоа безбедности и сигурности грађана. У изградњи друштва заснованог на европским идејама учествовали су и српски мислиоци у првој половини 20. века, а српски народ поднео је велике жртве за изградњу слободне и стабилне Европе. Чланством у Европској унији Република Србија постаје део организације која представља једног од најзначајнијих глобалних актера и стиче могућност да утиче на процес доношења одлука унутар те организације. На тај начин унапређује и сопствену способност за заштиту и остваривање других националних интереса и циљева.

Економски развој и укупни просперитет обезбеђује побољшање квалитета живота грађана и извесну перспективу будућим генерацијама. Тим националним интересом обезбеђује се унапређење животног стандарда, отпорности и прилагодљивости привреде, рационалан и одговоран однос према природним богатствима и животној средини, равномеран регионални развој, унапређење образовања, научног и технолошког развоја, те укупне безбедности државе и грађана. На тај начин умањује се социјално раслојавање друштва и економске разлике у односу на развијене државе и унапредити економска и енергетска безбедност Републике Србије.

Очување животне средине и ресурса Републике Србије, које подразумева одговоран однос према животној средини у погледу квалитета земљишта, подземних и површинских водних ресурса и атмосфере, биодиверзитета, као и према коришћењу природних богатстава и управљању опасним отпадом, од изузетне је важности за безбедност Републике Србије. Активно праћење стања и предузимање мера заштите од неповратних промена животне средине изазваних климатским, геофизичким, као и технолошким утицајима, један је од услова одрживог развоја.

Угрожавање националних интереса сматра се угрожавањем безбедности Републике Србије и српског народа, ма где он живи, као и његовог верског, културног и историјског наслеђа. Циљеви, ставови, опредељења и мере за заштиту и остварење националних интереса сачдржани су у политици националне безбедности.

4. ПОЛИТИКА НАЦИОНАЛНЕ БЕЗБЕДНОСТИ

Политика националне безбедности јесте део укупне државне политике и представља скуп ставова, начела и опредељења којима се усмерава одлучивање и деловање Републике Србије ради заштите и остварења нацио-

налних интереса. Политика националне безбедности спроводи се предузимањем свеобухватних и усклађених мера у различитим областима друштвеног живота.

Политика националне безбедности која се заснива на примени свеобухватног приступа ствара основе за јединствен, усклађен и целовит одговор Републике Србије на изазове, ризике и претње безбедности.

Спровођењем политике националне безбедности, поред заштите и остварења националних интереса, стварају се претпоставке за политички, економски, социјални, културни и укупни друштвени развој Републике Србије.

Основни ставови, начела и опредељења политике националне безбедности, односно мере чијим предузимањем се спроводи политика националне безбедности, груписани су према националним интересима, односно циљевима Републике Србије на које се непосредно односе.

4.1. Очување суверености, независности и територијалне целовитости Републике Србије

Ради очувања суверености, независности и територијалне целовитости Република Србија реализује следеће циљеве:

- одвраћање од оружаног угрожавања и ефикасна одбрана;
- очување Аутономне покрајине Косово и Метохија у саставу Републике Србије;
- јачање угледа и међународног положаја Републике Србије;
- превенција и отклањање сепаратистичког деловања.

Одвраћање од оружаног угрожавања и ефикасна одбрана Републике Србије од изузетног је значаја за очување њене суверености, независности и територијалне целовитости. Одржавањем потребног нивоа способности система одбране и његовим сталним развојем обезбедиће се прилагођеност система одбране променама безбедносног окружења и променама изазова, ризика и претњи безбедности Републике Србије.

Развој система одбране засниваће се на потребама и могућностима, у складу са јачањем економских и демографских потенцијала земље, а спроводиће се на основу планова и програма развоја. Такође, радиће се на стварању неопходних услова за интегрално ангажовање свих субјеката система одбране. У том смислу, разрадиће се и применити концепт тоталне одбране и значајно повећати број грађана обучених за одбрану земље.

Ради одвраћања од оружаног угрожавања и ефикасне одбране Републике Србије наставиће се са прикупљањем, анализом и проценом података и информација о потенцијалним и реалним опасностима, активностима, плановима и намерама субјеката који могу да угрозе сувереност, независност и територијалну целовитост Републике Србије и безбедност њених грађана.

Република Србија опредељена је да активном и мирољубивом спољном политиком изграђује чврста спољнополитичка партнерства и пријатељске односе са другим државама.

Очување Аутономне покрајине Косово и Метохија у саставу Републике Србије представља важно питање за Републику Србију. Она је опредељена да путем дијалога штити сопствене интересе, те интересе Срба и другог неалбанског становништва у овој покрајини. Делујући у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација и основним нормама међународног права, наставиће да штити свој суверенитет и територијални интегритет, користећи сва расположива дипломатска и правна средства. Република Србија неће признати једнострано проглашену независност своје јужне покрајине, али ће у интересу регионалне стабилности и што бољих српско-албанских односа наставити дијалог са привременим институцијама самоуправе у Приштини уз посредовање Европске уније, до постизања дугорочно одрживог и обострано прихватљивог договора.

Република Србија залаже се за дословно и доследно спровођење свих постигнутих договора у оквиру Бриселског споразума са органима привремених институција самоуправе у Приштини. У сарадњи са другим државама и међународним организацијама радиће на одрживом повратку прогнаних и расељених лица и унапређењу безбедности. Активним радом у међународним организацијама и билатералном сарадњом тежиће се спречавању чланства и афирмације једнострано проглашене независности територије коју административно обухвата Аутономна покрајина Косово и Метохија у међународним организацијама, а посебно у оквиру система Организације уједињених нација. Интензивирањем дипломатских напора Република Србија настојаће да обезбеди што ширу међународну подршку за очување јужне покрајине у свом саставу.

Бранећи свој суверенитет и територијални интегритет, Република Србија брани међународно право, Повељу Уједињених нација, врховни ауторитет Савета безбедности на плану очувања међународног мира и безбедности, али и свој национални и историјски идентитет. Њени државни органи, заједно са међународним субјектима, наставиће да доприносе стварању претпоставки за изнајужење, мирним путем, политичког решења за питање Аутономне покрајине Косово и Метохија, у складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244, међународним правом и одредбама Устава Републике Србије.

Србија придаје посебан значај деловању мисије Уједињених нација на простору своје јужне покрајине (УНМИК). Присуство УНМИК-а је од суштинског значаја за стабилност и стварање услова који треба да воде ка трајном и одрживом решењу за питање Аутономне покрајине Косово и Метохија, на основама резолуције Савета безбедности Уједињених нација 1244. Оквир Уједињених нација, заснован на тој резолуцији, гарант је статусне неутралности међународног присуства на Косову и Метохији. У том контексту, очекивање Републике Србије јесте да УНМИК, као и КФОР у несмањеном обиму наставе са спровођењем свог мандата у складу са резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244, посебно у областима значајним за опстанак и нормалан и достојанствен живот Срба и припадника других неалбанских заједница.

Република Србија наставиће да се залаже за активности приступ Уједињених нација по питању Аутономне покрајине Косово и Метохија и наставак ангажовања КФОР-а у складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244. Противи се пријему органа привремених институција самоуправе у Приштини у УНЕСКО и ИНТЕРПОЛ и трансформацији наоружаних формација које се називају „Косовске снаге безбедности” у оружане снаге, те маргинализовању ових питања у оквиру система Уједињених нација, а посебно Савета безбедности. Од кључне је важности да се ово питање континуирано разматра у Савету безбедности, са несмањеном учесталошћу и у складу са Резолуцијом 1244, посебно имајући у виду осетљивост ситуације на терену.

Јачање угледа и међународног положаја Републике Србије доприноси очувању њене суверености, независности и територијалне целовитости. Она ће водити проактивну, јасно профилисану и осмишљену спољну политику ради бољег позиционирања и јачања свог међународног положаја и угледа на регионалном, европском и ширем међународном плану. У вези с тим, посебна пажња посветиће се изградњи и јачању свеобухватне политике сарадње на више нивоа. То се, пре свега, односи на садржинску билатералну, трилатералну и мултилатералну сарадњу са свим субјектима међународних односа, а нарочито у области економије, ради унапређења стандарда грађана, убрзане интеграције у Европску унију и очувања суверенитета и територијалног интегритета. Република Србија је уверена да је стабилност и безбедност међународног поретка могуће остварити путем сарадње, очувањем демократских вредности и поштовањем међународног права.

Наставак сарадње са кључним чиниоцима међународних односа и свим сталним чланицама Савета безбедности Уједињених нација од стратешког је значаја. Нарочито су битни односи са Народном Републиком Кином, Руском Федерацијом и Сједињеним Америчким Државама.

Превенција и отклањање сепаратистичког деловања важни су за очување суверености, независности и територијалне целовитости Републике Србије. У вези с тим, она ће настојати да равномерним регионалним развојем, јачањем демократског друштва и институција, владавине закона и поштовањем људских и мањинских права, као и непрекидним предузимањем других мера у различитим областима друштвеног живота предупреди сепаратистичко деловање и створи услове да постане пожељно место за живот и рад свих њених грађана.

Република Србија залаже се за изградњу друштва које поштује различитости кроз промоцију етничке и верске толеранције, разумевања и уважавања, као и универзалних вредности. У вези с тим, унапредиће међуресорну сарадњу и капацитете, као и сарадњу са невладиним сектором и локалним заједницама на плану превенције и отклањања узрока свих облика сепаратистичког деловања.

4.2. Очување унутрашње стабилности и безбедности Републике Србије и њених грађана

Ради очувања унутрашње стабилности и безбедности Републике Србије и њених грађана реализују се следећи циљеви:

- заштита људских и мањинских права и слобода грађана;
- владавина права и даљи развој демократије и демократских институција;
- унапређење безбедности грађана, државе и друштва;
- нормализација прилика и односа у Аутономној покрајини Косово и Метохија;
- ефикасна државна управа.

Заштита људских и мањинских права и слобода грађана представља основ за унутрашњу стабилност и безбедност Републике Србије и њених грађана. Република Србија спада у ред европских држава са највишим достигнућем и примењеним нивоом заштите људских и мањинских права у законодавном смислу. У складу с тим, од преваходног значаја је даље јачање институција и института примене достигнутог нивоа заштите људских и мањинских права. Такође, унапредиће се друштвена толеранција, разумевање и уважавање, те одлучно супротстављање свим облицима дискриминације.

Република Србија наставиће да унапређује законодавне и институционалне оквире за остваривање слободе изражавања, плуралистичког начина информисања и подизања нивоа објективности медијског извештавања.

Биће настављено унапређивање услова за образовање и равноправно учешће припадника националних мањина у свим структурама власти. Република Србија опредељена је за поштовање уставних и међународних одредби о заштити људских и мањинских права и слобода грађана, као и за интензивирање сарадње са представницима мањина и матичним државама мањина. Такође, у својој спољној политици, инсистираће на доследној примени начела реципроцитета у заштити људских и мањинских права.

Република Србија и даље ће се ангажовати на решавању питања несталих лица, повратка избеглих, прогнаних и интерно расељених лица, те заштите њихових људских права и слобода.

Владавина права и даљи развој демократије и демократских институција јесте једна од основних претпоставки очувања унутрашње стабилности и безбедности Републике Србије и њених грађана. У том смислу, повећаће се ефикасност и транспарентност у раду законодавне, извршне и судске власти. Јачањем професионалне етике и превентивног антикорупцијског деловања унапредиће се поверење грађана у државне институције и степен њихове демократске изграђености. Ради повећања ефикасности рада судова, јавног тужилаштва и служби безбедности унапредиће се процедуре рада. У области креирања и спровођења јавних политика унапредиће се сарадња јавне управе и организација цивилног друштва.

Унапређење безбедности грађана, државе и друштва представља један од најважнијих циљева чијим достизањем се доприноси очувању унутрашње стабилности и безбедности Републике Србије и њених грађана. С тим у вези, унапредиће се међуресорна сарадња и обезбедити бржа и квалитетнија размена и анализа информација, као и планирање и реализација донесених мера.

Република Србија опредељена је да пружи допринос борби против тероризма у свим појавним облицима и да спречава све врсте екстремизма и радикализма. Сматра да је Организација уједињених нација кључни међународни форум за решавање проблема тероризма. У том смислу, наставиће да, у координацији са партнерима широм света, допринесе сузбијању тих претњи на националном, регионалном, европском и глобалном плану. Такође, настојаће да свој законски оквир и институционални капацитет за борбу против тероризма изгради у складу са стратешким оквиром и стандардима Европске уније.

Република Србија унапредиће сопствене способности и капацитете за прикупљање, анализу, процену, заштиту и достављање података и информација о међународном тероризму и предузети све потребне мере ради спречавања терористичког деловања на свом простору. Тежиште ангажовања биће на превентивним мерама.

У сарадњи са другим државама и међународним организацијама, у складу са законом, настојаће да спречи подстицање, организовање и учешће својих грађана у ратовима или сукобима у страним државама, као и да допринесе обуздавању пораста насилног екстремизма у региону, нарочито на територији Аутономне покрајине Косово и Метохија.

Као и многе друге државе, Република Србија се суочава са избегличком и мигрантском кризом. С тим у вези, залаже се за проналажење координираног и свеобухватног одговора на регионалном и европском плану. У решавању избегличке и мигрантске кризе спремна је да пружи допринос проналаску заједничког европског решења, као и да преузме свој део обавеза. Интензивном сарадњом са државама чланицама Европске уније и државама региона тежиће ефективној и ефикасној контроли мигрантских токова и осигурању хуманог третмана миграната, у складу са међународним прописима. Такође, подржава напоре Уједињених нација, као и регионалних организација, усмерене на подстицање дијалога и смиривање тензија у кризним регионима у свету.

Унапредиће се способности и капацитети за праћење, спречавање и сузбијање појава националног, верског и других облика екстремизма, спровођење нулте толеранције према свим облицима насиља, сузбијање илегалне трговине психоактивним контролисаним супстанцама, као и борба против свих облика корупције и криминала. Такође, идентификоваће се и заштитити објекти критичне инфраструктуре и спроводити мере раног упозорења и превентивног реаговања са аспекта заштите од елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и катастрофа.

У складу са међународним стандардима Република Србија изградиће јединствен систем раног упозоравања и унапредиће способности и капацитете штабова за ванредне ситуације. Ради брзог, ефикасног и координираног реаговања свих хитних служби и ефикасног управљања

приликом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, биће формиран јединствен систем обавештавања, као и систем за јавно узбуђивање.

Ради унапређења укупне безбедности и стабилности унапредиће се контраобавештајна делатност.

У области сајбер безбедности наставиће се унапређење способности и капацитета обраде, преноса и заштите информација и информационо-комуникационих система и одбране од техника хибридног и информационог ратовања у информационом и сајбер простору. Значајна пажња биће посвећена даљем развоју опште безбедносне културе свих грађана ради подизања свести о потреби повећања безбедности појединаца и друштва.

Биће настављене активности на разминурању – чишћењу површина на копну и воденим површинама које су загађене минама, касетном муницијом, авионским бомбама-ракетама и другим неексплодираним убојним средствима.

Нормализација прилика и односа у Аутономној покрајини Косово и Метохија у знатној мери доприноси очувању унутрашње стабилности и безбедности Републике Србије и њених грађана. С тим у вези, Република Србија ће пружити пуну подршку учешћу Срба у раду привремених институција самоуправе у Приштини, те непрекидно и реално обавештавати домаћу и страну јавност о приликама и односима у Аутономној покрајини Косово и Метохија. Ради заштите српског и другог неалбанског становништва и повећања нивоа опште безбедности свих грађана у покрајини предузеће се све потребне мере, у складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244.

Република Србија наставиће да на одговоран и конструктиван начин учествује у дијалогу о нормализацији односа са привременим институцијама самоуправе у Приштини и даје допринос испуњењу постигнутих резултата дијалога. Поред заштите интереса српског народа, као и осталог неалбанског становништва, посебна пажња и даље ће бити посвећена очувању српског културног и духовног наслеђа, заштити државне имовине, као и имовине привредних субјеката и грађана у Аутономној покрајини Косово и Метохија. Такође, и даље ће се улагати напори да се обезбеди заједнички живот свих грађана и међуетничко поверење на том простору, те регионални мир и стабилност. Због недостатка међуетничког поверења, а ради примене раније постигнутих договора и договора у оквиру дијалога, неопходно је задржати несмањено међународно присуство.

Ефикасна државна управа има посебан значај за очување и изградњу унутрашње стабилности и безбедности Републике Србије и њених грађана. С тим у вези, и даље ће се предузимати потребне мере за реформу јавне управе у складу са принципима Европског административног простора и преузетим обавезама у оквиру процеса придруживања и приступања Европској унији.

Биће промовисана примена принципа доброг управљања, унапређена транспарентност у раду, ефикасност и одговорност према грађанима, контрола квалитета рада и висок степен одговорности органа државне управе. Такође, биће предузете мере ради јединствене и равномерне модернизације и развоја система националне безбедности, као и увођења и ефикасног функционисања електронске управе у раду свих органа државне управе.

4.3. Очување постојања и заштита српског народа где год он живи, као и националних мањина и њиховог културног, верског и историјског идентитета

Очување постојања и заштита српског народа где год он живи, као и националних мањина и њиховог културног, верског и историјског идентитета, као национални интерес Републике Србије, остварује се достизањем следећих циљева:

- развој демографског потенцијала;
- национално јединство и развој културног, верског и историјског идентитета;
- унапређење положаја националних мањина;
- побољшање положаја и заштита права и интереса дијаспоре и Срба у иностранству;
- заштита културних и историјских добара значајних за Републику Србију и њене грађане.

Развој демографског потенцијала је од примарног значаја за Републику Србију и њене грађане. У складу с тим, предузеће се интензивно системско деловање друштвених субјеката у свим сферама демографског развоја, и то: повећања natalитета, смањења mortalитета и миграција грађана (унутрашњих и међународних) ради повећања радног и фертилног потенцијала неопходног за репродукцију нових генерација, те наставак социо-економског развоја и демографског раста друштва.

Један од приоритета биће унапређење социјалне и здравствене заштите становника, те финансијске подршке неразвијеним општинама, нарочито ради подстицаја равномерног регионалног развоја, развоја села и граничних подручја. Од посебног значаја биће подстицање младих и образованих становника да остану да живе и раде у Србији.

Национално јединство и развој културног, верског и историјског идентитета од великог је значаја за очување српског народа и националних мањина. Република Србија континуирано ће радити на јачању националног јединства. Биће предузете мере ради јачања културе као кохезивног и развојног фактора друштва, те ради заштите и развоја српског језика и ћириличног писма.

Република Србија опредељена је за унапређење савременог стваралаштва у свим уметничким областима, заснованог на традиционалним уметничким вредностима и високим уметничким стандардима. Посебна пажња посветиће се наставку неговања културног, историјског и верског идентитета, промоцији културно-историјског наслеђа, заштити културних добара Републике Србије и верских објеката српског народа и националних мањина у Србији и иностранству.

Од нарочитог значаја биће и подстицање развоја патриотске свести, те вољности за одбрану и заштиту отаџбине у миру, ванредном стању и рату, без идеолошких одредница и у складу са достигнућим цивилизацијским вредностима развијеног друштва.

Унапређење положаја националних мањина јесте један од приоритета Републике Србије. На својој територији она гарантује сва индивидуална и колективна права националних мањина. Истовремено се залаже за поштовање људских и мањинских права Срба у другим државама, кроз унапређење односа са тим државама и у складу са релевантним документима међународног права.

Република Србија наставиће да предузима мере за унапређење узајамног поштовања, разумевања и сарадње међу свим људима који живе на њеној територији, без обзира на њихов етнички, културни, језички или верски идентитет. Посебна пажња биће посвећена развоју сарадње са представницима националних мањина, као и матичним државама порекла мањина ради унапређења њиховог положаја и права.

Организације цивилног друштва биће укључене у процес креирања и спровођења јавних политика којима се регулише положај националних мањина, а ради реалног сагледавања и исказивања њихових потреба.

Побољшање положаја и заштита права и интереса дијаспоре и Срба у иностранству је од највишег значаја за њихов опстанак и очување културног, верског и историјског идентитета. Опредељење Републике Србије је да стално одржава и учвршћује везе са дијаспором и Србима који живе и раде у државама региона са матичном државом, да унапређује културне, економске и друге облике сарадње са њима и подржава очување њиховог националног, верског и културног идентитета.

Република Србија ће се и убудуће залагати за поштовање и унапређивање права и положаја Срба у региону, као и припадника своје дијаспоре, како на билатералном плану, са државама у којима они живе, тако и у оквиру међународних организација, уз инсистирање на поштовању принципа реципроцитета.

Заштита културних и историјских добара значајних за Републику Србију и њене грађане има посебну важност. Богато културно и историјско наслеђе српског народа и националних мањина које живе на територији Републике Србије, као део светске културне баштине, представља изузетну вредност, те га је потребно адекватно представити јавности и заштитити пред међународним институцијама. Посебна пажња биће посвећена заштити и очувању покретних и непокретних културних добара, те заштити и очувању нематеријалног културног наслеђа.

Биће појачане активности у организацији УНЕСКО и другим међународним организацијама ради очувања, обнове, заштите и веће видљивости културног наслеђа Републике Србије и српског народа, ван територије Републике Србије. Такође, стално ће се унапређивати и подстицати културно стваралаштво и неговати историјски утемељена национална култура сећања, те промовисати српска културна баштина, као и културна баштина националних мањина које живе на територији Републике Србије.

4.4. Очување мира и стабилности у региону и свету

Национални интерес Републике Србије јесте очување мира у региону и свету, а оствариваће се реализацијом следећих циљева:

- допринос развоју међународних односа у складу са међународно преузетим обавезама;
- допринос очувању међународног мира и безбедности;
- поштовање међународног права и унапређење међусобног поверења;
- допринос јачању регионалне стабилности и унапређење добросуседских односа;
- јачање свестраних билатералних односа са свим државама, уз уважавање узајамних интереса;

– јачање активног учешћа у раду међународних организација.

Допринос Републике Србије развоју међународних односа у складу са међународно преузетим обавезама јесте трајно опредељење и циљ. Република Србија је опредељена да активно учествује у раду међународних организација, доследно испуњава своје међународне обавезе које произилазе из ратификованих међународних уговора, конвенција и споразума. Испуњавање међународно преузетих обавеза позитивно ће утицати на углед Републике Србије, као фактора стабилности у региону.

Допринос очувању међународног мира и безбедности је у најбољем интересу Републике Србије и њених грађана. Република Србија ће имати одговоран и активан однос у Уједињеним нацијама и другим међународним организацијама према питањима очувања међународног мира и безбедности. Опредељена је за ненасилно решавање отворених питања у међународним односима и противи се свим облицима угрожавања међународног мира и безбедности, ради стварања стабилног и мирног окружења које омогућава несметан економски и политички развој друштва.

Кроз учешће војних и цивилних капацитета у мултинационалним операцијама и мисијама Уједињених нација, Европске уније и Организације за европску безбедност и сарадњу, Република Србија унапредиће свој положај поузданог партнера у међународним односима, интероперабилност система националне безбедности и одбране са другим државама и успоставити нова партнерства. Такође, развијаће се способности за интегрисан приступ решавању међународних конфликта, што обухвата и учешће у цивилним мисијама управљања кризама.

Поштовање међународног права и унапређење међусобног поверења је од посебног значаја за Републику Србију и њене интересе. Она ће тежити активној афирмацији поштовања међународног права, укључујући и питање услова за чланство у међународним организацијама. Њено опредељење је да активно учествује у међународним мултилатералним форумима из области контроле наоружања, те да настави са доследним спровођењем норми у области непролиферације оружја за масовно уништење и да ради на даљем јачању својих националних капацитета и унапређењу регулативе у тој области. Такође, залаже се за транспарентну безбедносну политику, немешање у унутрашња питања суверених држава, као и јачање и одрживост међународног правног поретка.

Посебна пажња биће посвећена промету наоружања, војне опреме и робе двоструке намене. С тим у вези, стално ће се пратити и оцењивати промет такве робе у контексту нових технолошких достигнућа, развоја међународних стандарда и најбоље праксе, те нових безбедносних изазова и ризика.

Република Србија наставиће активно учешће у међународним извозним контролним аранжманима, чији је већ члан, те даље ангажовање ради регулисања свог статуса у другим аранжманима, што је значајно за њен међународни углед и у интересу њене одбрамбене индустрије.

Допринос јачању регионалне стабилности и унапређење добросуседских односа јесте трајно опредељење Републике Србије. То подразумева свеукупно унапређење сарадње и стабилности у региону кроз инфраструктурно,

трговинско и инвестиционо повезивање, како са чланицама Европске уније, тако и са потенцијалним кандидатима и кандидатима за чланство у овој организацији.

Регионална стабилност и одговорно деловање унутар региона јесу првенствени и трајни интерес Републике Србије који ће наставити да се остварује кроз изградњу поверења и јачање економске и других облика сарадње са државама региона на партнерској основи. Економско и инфраструктурно повезивање у региону је од прворазредног значаја, јер се тиме оснажују капацитети региона и јача конкурентност на међународном плану. Тај циљ се остварује кроз бројне билатералне и мултилатералне видове сарадње на регионалном плану, што ће наставити да се чини несмањеним интензитетом, доприносећи очувању регионалне стабилности.

Република Србија наставиће активно да учествује у низу регионалних иницијатива које доприносе убрзању напредовања свих учесника ових иницијатива ка чланству у Европској унији. С тим у вези, нарочито важним сматра регионалне иницијативе и процесе који могу довести до конкретних резултата у регионално приоритетно важним областима развоја и повезивања као што су: економија, инфраструктура, енергетика, сарадња младих, које се реализују кроз тзв. Берлински процес и организацију ЦЕФТА.

Активно се спроводи Споразум о подрегионалној контроли наоружања/Споразум из Фиренце 1996. (члан IV Анекса 1-Б Дејтонског споразума), који је имао кључну улогу у стабилизацији мира, успостављању поверења и унапређењу сарадње. Посебно је важно да стране овог споразума наставе његову доследну примену након што је окончан процес преноса власништва у децембру 2015. године.

Активности на сузбијању нелегалне трговине и акумулирања вишкова малог и лаког наоружања представљају континуирано опредељење Републике Србије, која је витално заинтересована да отклони последице недавних конфликта на њеним границама, као и сукоба са терористичким и сепаратистичким снагама на простору Аутономне покрајине Косово и Метохија током 90-их година прошлог века.

Ради решавања питања избеглица и несталих лица у региону бивше СФРЈ од посебне је важности интензивирање сарадње на билатералном плану са државама региона и на међународном плану са релевантним међународним организацијама. С тим у вези, Србија ће тежити да кроз билатералну сарадњу и активности у међународним организацијама побољша положај припадника српског народа у суседним државама.

Очување Републике Српске један је од спољнополитичких приоритета Републике Србије. Сагласно томе, опредељење Републике Србије јесте да настави развијање специјалних паралелних односа са Републиком Српском, уз уважавање територијалног интегритета и суверенитета Босне и Херцеговине у складу са Дејтонским споразумом. Такође, Република Србија опредељена је за успостављање квалитетнијих и садржајнијих односа са државама у региону, уз јачање регионалног приступа безбедности.

Јачање свестраних билатералних односа са свим државама, уз уважавање узајамних интереса јесте приоритет Републике Србије. С тим у вези, одржаваће се ста-

лан политички дијалог и редовне посете на високом и највишем нивоу, билатерални контакти на радном нивоу у свим областима, а тежиће се и правном регулисању свих облика билатералних односа.

Биће настављена сарадња и са кључним међународним субјектима, а пре свега са сталним чланицама Савета безбедности Уједињених нација.

Република Србија опредељена је за јачање дијалога и свестране сарадње са традиционалним партнерима, привредама у успону, као и развијеним државама за које нас везује низ заједничких пројеката у области привреде, културе, просвете, науке и спорта. У оквиру билатералне и мултилатералне сарадње са овим државама, тежиште ће бити на наставку њихове принципијелне позиције непризнавања једнострано проглашене независности територије коју административно обухвата Аутономна покрајина Косово и Метохија.

Јачање активног учешћа Републике Србије у раду међународних организација је од посебне важности. У вези са тим, спроводиће се свеобухватне припреме ради стварања услова за активније учешће у раду међународних организација. Такође, јачаће се сарадња са другим државама чланицама међународних организација у остваривању конкретних циљева појединих међународних организација.

Изградњом способности за мултилатерално деловање и ефикаснији допринос у мултилатералном ангажману Републике Србије унапређује се међународни углед и препознатљивост српске дипломатије, и посредно повећава могућност утицаја на развој и деловање међународних организација, у складу са општеприхваћеним циљевима и принципима.

Ради доприноса глобалној, европској и регионалној стабилности Република Србија сарађује са НАТО кроз програм Партнерство за мир, спровodeћи војну неутралност која подразумева одсуство чланства у војно-политичким савезима. Учешће у програму Партнерство за мир је оптимални облик сарадње Републике Србије са НАТО. Војна неутралност Републике Србије није препрека за развој партнерске сарадње у програму Партнерство за мир у интересу јачања глобалне и европске, а посебно регионалне безбедности. Република Србија нема намеру да постане чланица НАТО, нити другога војно-политичког савеза, али жели да са свим партнерима у свету унапређује међусобно поверење и остварује заједничке циљеве.

Сарадња са НАТО кроз Партнерство за мир је комплементарна активностима које се предузимају у оквиру приступног процеса Републике Србије Европској унији и билатералним односима са чланицама НАТО-а и партнерским државама. На регионалном плану сарадња са НАТО кроз Партнерство за мир доприноси билатералним односима са државама региона које су чланице НАТО-а или кандидати за чланство, а ради очувања регионалног мира и унапређења стабилности.

Сарадња са НАТО и КФОР-ом и другим међународним присуством је веома значајна за заштиту српског становништва, српске културне и религијске баштине, као и мира и безбедности у Аутономној покрајини Косово и Метохија. Једине легалне војне снаге у овој покрајини, према Резолуцији Савета безбедности УН 1244, јесу снаге КФОР-а, које имају кључну улогу у безбедносним гаранцијама за спровођење Бриселског

споразума и одвијање дијалога са привременим институцијама самоуправе у Приштини. Због тога се Република Србија залаже за несмањено присуство КФОР-а и противи се промени мандата и трансформацији наоружаних формација које се називају „Косовске снаге безбедности” у оружане снаге, јер би се тиме дестабилизovala ситуација у Аутономној покрајини Косово и Метохија и нарушила безбедност у региону.

Република Србија проширује и продубљује постојећи ниво своје сарадње са ОДКБ ради доприноса глобалној стабилности и безбедности, у складу са политиком војне неутралности. Република Србија унапређиваће међусобно поверење са ОДКБ ради остваривања заједничких циљева.

Као један од оснивача Покрета несврстаних, Република Србија ће наставити да развија односе са његовим чланицама. У складу са својим спољнополитичким приоритетима, нема намеру да мења посматрачки статус у Покрету несврстаних држава, али настоји да, у остваривању својих националних интереса, прагматично обезбеди своје присуство у њему, што сагледава као комплементарну димензију свог укупног спољнополитичког ангажовања.

4.5. Европске интеграције и чланство Републике Србије у Европској унији

Европске интеграције и чланство у Европској унији јесу национални интерес и стратешко опредељење Републике Србије. Национални интерес остварује се достизањем следећих циљева:

- обликовање модерног и развијеног друштва заснованог на заједничким европским вредностима које су део српског националног идентитета и историјског наслеђа;
- достизање унутрашње спремности за чланство у Европској унији;
- унапређење националне безбедности и одбране кроз процес европских интеграција.

Обликовање модерног и развијеног друштва заснованог на заједничким европским вредностима које су део српског националног идентитета и историјског наслеђа значајан је предуслов за процес европских интеграција и чланство Републике Србије у Европској унији. Европске интеграције и чланство у Европској унији представљају свеобухватан процес који подразумева преобликовање друштва у складу са заједничким вредностима и критеријумима за приступање Европској унији, уз пуно уважавање специфичности и различитости српског националног идентитета и културног, историјског и државотворног наслеђа српског народа и грађана Србије. На тај начин, чланством у Европској унији, Србија у заједничке вредности уграђује и своје аутентичне вредности и различитости.

Република Србија у потпуности поштује уставне и законске одредбе које се односе на демократију, владавину права и заштиту људских и мањинских права и спремна је да их додатно унапређује. Ради испуњавања договорених и преузетих обавеза у оквиру приступних преговора за чланство у Европској унији, спроводи реформе у области правосуђа и основних права, те политичког и економског система у складу са позитивним правом и стандардима Европске уније.

Достизање унутрашње спремности Републике Србије за чланство у Европској унији јесте питање од по-

себног значаја за процес европских интеграција. С тим у вези, Република Србија ће наставити приступне преговоре и предузети све потребне мере ради стварања услова за отварање и успешно затварање свих преговарачких поглавља. У том процесу ускладиће своје прописе са правним тековинама Европске уније и спровести потребне реформе у складу са утврђеним националним стратегијама и акционим плановима донетим на основу усклађених закона, а ради достизања високог степена демократизације друштва и отворене тржишне економије. У тим процесима наставиће се сарадња са свим релевантним друштвеним субјектима, грађанима и организацијама цивилног друштва, а јавност ће бити обавештавана о планираним и преузетим реформским активностима.

У складу са својим опредељењем да испуни високе европске стандарде у областима владавине права и безбедности грађана, Република Србија ће у наредном периоду настојати да што брже и успешније испуни стандарде који су одређени у преговарачком процесу са Европском унијом у поглављима која се тичу правосуђа и основних права, те слободе, правде и безбедности. Испуњавање високих стандарда у тим областима, поред осталог, омогућиће да се преговарачки процес са Европском унијом неометано настави и у другим поглављима.

Унапређење националне безбедности и одбране кроз процес европских интеграција доприноси пуноправном чланству Републике Србије у Европској унији. Она је чврсто опредељена да у оквиру процеса приступања доприноси Заједничкој спољној, безбедносној и одбрамбеној политици Европске уније, те да се интегрише у концепте те европске политике.

Република Србија подржава европске вредности и спољнополитичке циљеве изражене у основним документима Европске уније, као и главне смернице њеног спољнополитичког деловања које се заснивају на тим вредностима. Главне циљеве спољнополитичког деловања Европске уније, као што су поштовање међународног права и мултилатерализам у решавању безбедносних изазова и претњи са Уједињеним нацијама у његовом центру, Република Србија препознаје као своје и њима се руководи у спровођењу своје спољне и безбедносне политике. У својој спољнополитичкој оријентацији тежиће да своје политике приближи прокламованим циљевима и принципима израженим у Глобалној стратегији за спољну и безбедносну политику Европске уније, као што су: принципијелни прагматизам у достизању циљева, одговорност у спољнополитичком деловању, интегрисани приступ конфликтима, одговорно регионално деловање, политика сарадње, повезаност са осталим међународним партнерима, координирана борба против тероризма, сарадња у области сајбер и енергетске безбедности и превенцији конфликта.

Учешће војних и цивилних капацитета Републике Србије у мисијама и операцијама Уједињених нација и Европске уније представља важан елемент спољне политике. Тиме се даје конкретан допринос светској, европској и регионалној безбедности и поштовању међународног права и изражава спремност за унапређење међусобног поверења и поделу одговорности у сучавању са безбедносним изазовима. У складу са Споразумом о стабилизацији и придруживању и Преговарачким оквиром, Република Србија ће у периоду до при-

ступања Европској унији наставити да постепено усклађује своју спољну политику са ставовима Европске уније, како би у тренутку чланства била у потпуности хармонизирана са њеном спољном политиком.

Ради изградње модернијег и ефикаснијег система националне безбедности Република Србија анализираће и користити добру праксу држава чланица Европске уније. Такође, предузеће мере ради повећања интероперабилности са системима безбедности и одбране држава чланица Европске уније, а ради унапређења сопствених безбедносних способности и капацитета.

4.6. Економски развој и укупни просперитет

Економски развој и укупни просперитет Републике Србије и њених грађана остварује се достизањем следећих циљева:

- побољшање животног стандарда грађана;
- економски напредак;
- унапређење образовања, научни и технолошки развој;
- унапређење економске и енергетске безбедности.

Побољшање животног стандарда грађана један је од основних циљева економског развоја Републике Србије. Како би се он остварио биће створени услови за отварање нових радних места, како би се смањила стопа незапослености и створили услови за смањење одлива младих и образованих становника. С тим у вези, подстицајем малих и средњих предузећа и предузетништва тежиће се повећању броја запослених. Ради стимулисања предузетништва и самозапошљавања поједноставитиће се административне и правне процедуре и увести додатни финансијски подстицаји и менторска подршка.

Такође, биће омогућено приступачније и квалитетније образовање, као и прилагођавање образовања тржишту рада. Непосредна подршка сиромашнима стимулисаће улагање сопствених напора за превазилажење сиромаштва, а онима који то нису у могућности омогућиће достојанствен живот. Биће унапређена путна инфраструктура ка сеоским подручјима ради боље повезаности са градским подручјима.

Република Србија ће спроводити активности са циљем повећања доступности и квалитета здравствене заштите, нарочито у домену репродуктивног здравља мајки, здравствене заштите жена и подршке за планирање породице. Нарочита пажња посветиће се спречавању и сузбијању заразних болести, као и њиховом одстрањивању и искорењивању. Такође, повећаће се ниво социјалне заштите угрожених категорија становништва и спроводити активности на реформи пружања услуга у области здравствене и социјалне заштите у складу са трендом старења становништва.

Економски напредак је од суштинског значаја за укупни развој Републике Србије. Програмом економских реформи извршиће се реструктурирање привреде, јачање и диверсификација извора економског раста.

Биће предузете све мере ради одржавања макроекономске стабилности и побољшања конкурентности привреде, чиме ће се обезбедити привлачење инвестиција, те повећање извоза роба и услуга. Инвестирањем у привреду и инфраструктуру створиће се услови за страна и домаћа улагања у развој привреде. Имајући у виду зави-

сност од кретања на глобалном тржишту, те могућност појаве већих глобалних криза, настојаће се да се заштите и максимално умање последице тих кретања на националну економију.

Извршиће се ревизија индустријске политике доношењем нових стратегија за приоритетне индустријске гране са највећим развојним потенцијалом ради повећања извозне активности индустријског сектора, посебно грана са већом додатом вредношћу. Увођењем корпоративног управљања у јавним предузећима унапредиће се њихова профитабилност.

Утврђивањем приоритета економског развоја створиће се услови за равномеран регионални развој и обнављање села. Ради омогућавања економског напретка, Република Србија ће активно сарађивати са међународним финансијским институцијама, другим државама, државним кредитним институцијама и повериоцима, у складу са својим интересима. Дугорочним економским мерама и приоритетизацијом економског развоја обезбедиће се постепено смањење јавног дуга. Република Србија је опредељена за регионалне и глобалне економске интеграције уз обезбеђење уравнотеженог спољнотрговинског биланса.

Изузетан значај придаје се спровођењу одрживог развоја, полазећи од уверења да је то суштински елемент глобалних напора који треба да обезбеде одрживост планете и просперитетну будућност генерацијама које долазе.

Унапређење образовања, научни и технолошки развој представљају основне претпоставке економског развоја и укупног напретка Републике Србије. С тим у вези, увођењем дуалног образовања, те предузетничких модула и садржаја, омогућиће се прилагођавање образовања развоју привреде и тржишту рада. Такође, обезбедиће се подстицање научноистраживачког рада, ради освајања и примене савремених технологија, као и повећања угледа и статуса научног и наставног кадра.

Ради унапређења образовања, научног и технолошког развоја увестиће се систем праћења квалитета применом јединственог информационог система просвете. Примениће се квалитетни системи вредновања и процене постигнућа, унапређивања компетенција, као и награђивања ученика у предуниверзитетском образовању.

Размотриће се потреба за променом модела основног и средњег образовања, као и за јачањем васпитне функције основне школе. Повећаће се доступност основног и средњег образовања становницима сеоских подручја. Такође, унапредиће се доступност и квалитет предшколског васпитања и образовања, посебно у домену инклузивне праксе са децом из осетљивих друштвених група. У домену високог образовања унапредиће се квалитет, као и доступност свим категоријама становника.

Сагледаће се могућности за пројектно финансирање образовног система. Такође, разрадиће се и применити одговарајући модел оспособљавања становништва за одбрану и поступање у ванредним ситуацијама. Подстицањем родољубља у образовању становништва повећаће се напори да се код грађана Републике Србије развија осећај лојалности и опредељености за задовољење безбедносних потреба.

Унапређење економске и енергетске безбедности важно је за економски развој и укупни напредак и безбедност Републике Србије. Смањиваће се зависност и

повећавати отпорност националне економије на глобалне економске поремећаје и непредвидивост светског финансијског система. Економска безбедност обезбеђиваће се очувањем макроекономске равнотеже и смањењем социјалног раслојавања.

Република Србија залаже се да се сва спорна питања и питања од заједничког интереса у економским односима решавају сарадњом и преговорима. Посебна пажња посветиће се спречавању криминализације економске делатности и заштити од економске шпијунаже.

Изградњом електроенергетске и инфраструктуре за природни гас, нафту и деривате нафте, те даљом диверзификацијом извора и праваца снабдевања енергијом и енергентима, формирањем обавезних резерви енергената, унапређењем енергетске ефикасности и повећањем капацитета за производњу енергије односно енергената, обезбедиће се енергетска стабилност, односно поуздано, сигурно, ефикасно и квалитетно снабдевање енергијом и енергентима свих потрошача на територији Републике Србије.

С тим у вези, повећаће се и употреба алтернативних и обновљивих извора енергије и разрадиће се мере за одрживо коришћење природних ресурса уз заштиту расположивих необновљивих енергетских ресурса, као стратешке резерве. Такође, спровестиће се истраживања енергетског потенцијала сунца, ветра и водних токова ради обезбеђења енергетске стабилности у различитим сценаријима климатских промена.

Ради повећања енергетске безбедности Република Србија се залаже за регионалне и глобалне енергетске интеграције, али ће интензивно радити у циљу смањења енергетске зависности и одрживе цене електричне енергије. Развијаће се енергетско тржиште обезбеђењем отвореног и повезаног тржишта енергије са регионалним и европским тржиштем.

4.7. Очување животне средине и ресурса Републике Србије

Очување животне средине и ресурса Републике Србије остварује се достизањем следећих циљева:

- праћење, процена, планирање и предузимање мера за ублажавање утицаја климатских промена;
- заштита од поплава и пожара;
- унапређење квалитета животне средине;
- ефикасно управљање опасним отпадом;
- унапређење способности и капацитета за управљање ресурсима.

Праћење, процена, планирање и предузимање мера за ублажавање утицаја климатских промена у Републици Србији од примарног је значаја за одрживи развој у свим областима друштвеног живота. У вези са тим, унапредиће се организациони капацитети и техничко-технолошки системи за праћење метеоролошког времена, као и за процену климатских и хидролошких утицаја на територију, биодиверзитет и становништво Републике Србије. Ради ублажавања ефеката климатских промена планираће се и спроводити превентивне мере, као и мере за отклањање последица климатских промена.

Заштита од поплава и пожара условљена је чињеницом да се, услед хидролошких промена и утицаја, може очекивати знатно повећање броја бујичних и других поплава великих размера, што би резултовало

настанком значајних материјалних штета и губитака људских живота. На основу извршених процена, а ради превенције настанка оваквих последица неопходно је интензивирати изградњу противбујичних објеката, примену превентивних мера за заштиту од пожара, као и мера еколошке заштите територије.

Унапређење квалитета животне средине реализуваће се, пре свега, кроз унапређење правних и институционалних механизма чиме ће се омогућити повећање квалитета земљишта, водних ресурса, атмосфере и биодиверзитета. Република Србија опредељена је за примену норми Европске уније и међународно прихваћених норми у области заштите и унапређења квалитета животне средине, као и за повећање субвенција за коришћење технологија које штите животну средину.

Ефикасно управљање опасним отпадом непрекидно ће бити спровођено кроз превентивну и оперативну заштиту од техничко-технолошких несрећа, пре свега у постројењима за прераду и производњу материја специјалне намене и објектима за складиштење опасног отпада. Такође, реализоваће се разминурање површина на копну и води које су загађене неексплоатираним убојним средствима. Биће унапређен систем за потпуно уништење и елиминацију опасног отпада свих врста, а посебно радио-нуклеидног садржаја заосталог из претходног периода, током експлоатације средстава која садрже такве материје.

Унапређење способности и капацитета за управљање ресурсима у складу је са стратешким опредељењем Републике Србије за примену међународно прихваћених стандарда у области заштите и унапређења квалитета животне средине. У вези с тим, знатно ће бити унапређени правни и институционални механизми за заштиту од трајног отуђења природних богатстава и добара од општег интереса, као својине Републике Србије, и обезбеђиће се њихова одржива експлоатација, коришћење и старање у складу са законом.

5. СИСТЕМ НАЦИОНАЛНЕ БЕЗБЕДНОСТИ

Систем националне безбедности представља нормативно, структурно и функционално уређену целину чијом се делатношћу обезбеђује заштита и остваривање националних интереса Републике Србије.

У оквиру система националне безбедности обезбеђује се свеобухватно и усклађено управљање и деловање у извршавању послова и задатака ради превенције, ублажавања и неутралисања изазова, ризика и претњи безбедности и отклањања последица њиховог испољавања.

5.1. Структура система националне безбедности

Систем националне безбедности састоји се од управљачког и извршног дела.

Системом националне безбедности управљају највиши носиоци законодавне и извршне власти, у складу са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима, законом и другим прописима.

Извршни део система националне безбедности својим превентивним деловањем, ефикасним реаговањем и отклањањем последица угрожавања безбедности обезбеђује очување националних вредности и заштиту у остваривање националних интереса.

5.1.1. Управљачки део система националне безбедности

Управљачки део система националне безбедности ствара стратегијско-доктринарне, нормативно-правне, организационе, материјалне и друге услове за његово функционисање. Такође, усмерава његово деловање у заштити и остварењу националних интереса и супротстављању изазовима, ризицима и претњама безбедности.

Управљачки део система националне безбедности чине Народна скупштина, председник Републике, Влада и Савет за националну безбедност.

Народна скупштина, као највише представничко тело и носилац уставотворне и законодавне власти у Републици Србији, учествује у управљању системом националне безбедности. Она одлучује о рату и миру и проглашава ратно и ванредно стање, одлучује о промени граница Републике Србије, усваја Стратегију националне безбедности Републике Србије, доноси законе и друге опште акте у области националне безбедности, надзире рад Владе и других органа одговорних Народној скупштини, у складу са Уставом и законом и потврђује међународне уговоре. Преко надлежних одбора остварује надзор и демократску и цивилну контролу у систему националне безбедности.

Председник Републике изражава државно јединство у управљању системом националне безбедности, председава Саветом за националну безбедност, обједињава и усмерава функционисање система националне безбедности и командује Војском Србије, у складу са Уставом и законом. Указом проглашава законе и доноси акте из своје надлежности у области безбедности и одбране.

Влада утврђује и спроводи политику националне безбедности, спроводи законе и доноси уредбе и друге опште акте у области безбедности. Она усмерава и усклађује рад органа државне управе и локалне самоуправе, правних лица у области остваривања националне безбедности, у складу са Уставом и законом. Такође, обезбеђује материјална и финансијска средства за потребе система националне безбедности и обезбеђује реализацију међународних уговора и споразума у области националне безбедности.

Савет за националну безбедност представља тело Републике Србије које разматра питања из области безбедности, одбране, унутрашњих послова и рада служби безбедности. Такође, разматра и координира међусобну сарадњу органа надлежних за одбрану, органа надлежних за унутрашње послове и служби безбедности и њихову сарадњу са другим надлежним државним органима, као и сарадњу са органима и службама безбедности страних држава и међународних организација и обавља друге послове и задатке из области националне безбедности.

5.1.2. Извршни део система националне безбедности

Извршни део система националне безбедности извршава задатке у зависности од врсте и начина испољавања изазова, ризика и претњи безбедности, ангажовањем: војних и полицијских снага, служби безбедности, ватрогасно-спасилачких јединица, јединица цивилне заштите, комуналне милиције, царине, службе за обезбеђење у заводима за извршавање кривичних санк-

ција, правосудне страже, служби и агенција за обезбеђење личности и објеката, великих техничко-технолошких система, привредних друштава, других правних лица, удружења, предузетника и грађана.

Извршни део система националне безбедности чине: систем одбране, систем унутрашње безбедности, безбедносно-обавештајни систем и други субјекти значајни за националну безбедност. Структура извршног дела се прилагођава природи изазова, ризика и претњи.

Систем одбране је део система националне безбедности који представља јединствену целину, нормативно, структурно и функционално уређену, чији је циљ остваривање одбрамбених интереса Републике Србије.

Систем унутрашње безбедности је део система националне безбедности намењен за обављање послова којима се обезбеђује безбедност грађана и имовине, пружа подршка владавини права, обезбеђују Уставом и законом утврђена људска и мањинска права и слободе, спроводе превентивне и оперативне мере и извршавају задаци заштите и спасавања људи и добара од последица елементарних непогода и других несрећа, укључујући и мере опоравка од тих последица. Поред надлежних органа државне управе, послове унутрашње безбедности обављају и правна лица, предузетници и физичка лица која врше послове приватног обезбеђења, у складу са законом.

Безбедносно-обавештајни систем је функционално обједињен део система националне безбедности који чине Безбедносно-информативна агенција, Војнобезбедносна агенција и Војнообавештајна агенција. Њихове надлежности, делокруг рада, овлашћења, задаци, међусобни односи и сарадња, као и демократска и цивилна контрола њиховог рада, регулишу се законом. Послове оперативног усклађивања рада служби безбедности обавља Биро за координацију рада служби безбедности.

Други субјекти значајни за националну безбедност јесу органи државне управе и институције надлежне за спољне послове, правосудје, здравство, демографију, људска и мањинска права, економију, образовање и научну делатност, привреду, енергетику, телекомуникације, саобраћај и транспорт, инфраструктуру, заштиту животне средине, културу, затим органи аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, организације цивилног друштва, медији, правна лица и грађани који доприносе остваривању циљева националне безбедности.

5.2. Начела функционисања система националне безбедности

Систем националне безбедности је под демократском и цивилном контролом коју спроводе Народна скупштина, председник Републике, Влада, други државни органи и јавност, у складу са законом.

Функционисање система националне безбедности остварује се уз уважавање основних начела: уставности и законитости, јединства, превенције, кооперативности, поузданости, прилагодљивости, непрекидности, ефикасности, отворености у раду, професионалности, као и контроле и надзора, у складу са законом.

Уставност и законитост. Прописи и појединачни правни акти којима је регулисано функционисање система безбедности у сагласности су са уставним одредбама, а субјекти управљачког и извршног дела система

безбедности извршавају своје надлежности у складу са Уставом и на основу њега донетих закона.

Јединство. Систем националне безбедности функционише као јединствена целина, у оквиру које сви његови елементи сарађују, повезују се и међусобно усклађују своје деловање ради достизања заједничког циља.

Превенција. Систем националне безбедности предвиђа и проактивно делује ради спречавања настанка изазова, ризика и претњи безбедности Републике Србије.

Кооперативност. Систем националне безбедности отворен је за сарадњу са другим субјектима на националном и међународном нивоу, у складу са потребама, а ради достизања утврђеног циља.

Поузданост. Извесно је да ће систем националне безбедности функционисати без значајнијих проблема у миру, ванредном стању и рату.

Прилагодљивост. Систем националне безбедности усклађује своје функционисање са променама у стратегијском окружењу.

Непрекидност. Систем националне безбедности остварује своје функције у континуитету, у миру, ванредном стању и рату, независно од околности које могу настати.

Ефикасност. Извршавајући своје функције, систем националне безбедности оптимално користи ресурсе за намењену сврху.

Отвореност у раду. Обезбеђена је јавност рада система националне безбедности, у мери у којој то не угрожава заштиту тајних података.

Професионалност. Послови у оквиру система националне безбедности извршавају се одговорно, савесно, етички исправно и у складу са правилима струке уз подстицање сарадње у професионалним односима.

Контрола и надзор. Обезбеђено је да систем делује у складу са утврђеним националним интересима, у оквиру Устава и закона.

Специфичност функционисања делова система националне безбедности исказује се кроз посебна начела утврђена у нормативним и доктринарним документима.

6. СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ НАЦИОНАЛНЕ БЕЗБЕДНОСТИ

Доследним спровођењем Стратегије националне безбедности штите се и остварују национални интереси, као трајне потребе и тежње Републике Србије и њених грађана.

У спровођењу Стратегије националне безбедности учествују: грађани, државни органи, органи државне управе, органи аутономних покрајина, органи јединица локалне самоуправе, привредна друштва, друга правна лица и предузетници, у складу са утврђеним правима и обавезама и прописаним надлежностима. У реализацији ове стратегије Република Србија сарађује са другим државама и међународним организацијама, у складу са сопственим интересима.

Ставовe, опредељења и утврђене мере политике националне безбедности спроводи систем националне безбедности усклађеним и јединственим деловањем свих његових делова.

Министарство надлежно за послове одбране израдиће предлог акционог плана за спровођење Стратегије националне безбедности, у складу са законом. Ставови и опредељења из ове стратегије операционализују се израдом и усвајањем докумената јавних политика, а на основу акционог плана. Такође, ово министарство ће подносити Влади годишњи извештај о реализацији акционог плана за спровођење Стратегије. Влада Републике Србије доставља годишњи извештај Савету за националну безбедност и надлежним одборима Народне скупштине Републике Србије.

Влада ће континуирано пратити спровођење Стратегије националне безбедности и, по потреби, предузимати корективне мере ради обезбеђивања заштите и остваривања националних интереса и циљева. Такође, подносиће годишњи извештај о њеном спровођењу, у складу са законом.

Ради спровођења Стратегије националне безбедности обезбедиће се адекватно финансирање система националне безбедности, у складу са потребама и могућностима Републике Србије. Основни извор финансирања за њено спровођење биће приходи из буџета.

Република Србија стално ће анализирати, прилагођавати и унапређивати своје деловање у домену заштите и остварења националних интереса и циљева и супротстављања изазовима, ризицима и претњама безбедности, у складу са променама у стратегијском и безбедносном окружењу.

7. ЗАКЉУЧАК

Стратегија националне безбедности јесте највиши стратешки документ у којем су исказани основни ставови, опредељења и мере које ће Република Србија предузети ради заштите и остваривања националних интереса и очувања основних националних вредности.

Република Србија штити и остварује своје националне интересе у сложеном, променљивом и тешко предвидивом стратегијском окружењу које је обликовано деловањем великог броја различитих, али међусобно зависних чинилаца. Стање у њеном стратегијском окружењу захтева брзо прилагођавање новонасталим променама, превентивно и проактивно деловање, као и свеобухватан одговор државе и друштва.

Република Србија суочава се са бројним и значајним изазовима, ризицима и претњама који угрожавају њену безбедност и који би могли изазвати неповољан развој безбедносне ситуације. Највећи број ризика и претњи по њену безбедност невојног је карактера.

Утврђени национални интереси изражавају трајну потребу и тежњу Републике Србије и њених грађана. Засновани су на универзалним и националним вредностима произашли из Устава, наслеђа српског народа и свих грађана који живе у Републици Србији. Заштитом и остварењем националних интереса она штити основне националне вредности.

Ради очувања националних вредности и заштите и остварења националних интереса утврђена је политика националне безбедности. Она усмерава одлучивање и деловање Републике Србије, а спроводи се предузимањем свеобухватног и усклађеног скупа мера у различитим областима друштвеног живота. Спровођењем политике националне безбедности, поред очувања националних вредности и заштите и остварења националних

интереса, стварају се претпоставке за политички, економски, социјални, културни и укупни друштвени развој Републике Србије.

Очување националних вредности и заштита и остваривање националних интереса путем спровођења утврђене политике националне безбедности основна је улога система националне безбедности. Систем националне безбедности је нормативно, структурно и функционално уређена целина која се састоји од управљачког и извршног дела са прецизно утврђеним надлежностима и одговорностима.

Стратегију националне безбедности спроводе грађани, државни органи, органи државне управе, органи аутономних покрајина, органи јединица локалне самоуправе, привредна друштва, друга правна лица и предузетници, у складу са утврђеним правима и обавезама и прописаним надлежностима.

Доследно спровођење Стратегије националне безбедности предуслов је заштите и остварења националних интереса и представља основу за израду других стратешких докумената и докумената јавних политика. С тим у вези, надлежни државни органи стално ће пратити спровођење Стратегије националне безбедности и предузимати потребне мере ради обезбеђивања њене усаглашености са стањем и проценама стратегијског окружења.

8. ЗАВРШНИ ДЕО

Даном објављивања ове стратегије престаје да важи Одлука о усвајању Стратегије националне безбедности Републике Србије („Службени гласник РС”, број 88/09).

Ову стратегију објавити у „Службеном гласнику Републике Србије”.

РС број 61

У Београду, 27. децембра 2019. године.

Народна скупштина Републике Србије

Председник,

Маја Гојковић, с.р.

6.

На основу члана 140. Устава Републике Србије и члана 7. Закона о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 88/09 и 36/18),

Народна скупштина Републике Србије, на Десетој седници Другог редовног заседања у 2019. години, одржаној 27. децембра 2019. године, донела је

О Д Л У К У⁶

о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије

1. Називи мултинационалних операција у које се могу упутити припадници Војске Србије и других снага одбране:

1.1. Мултинационална операција Уједињених нација у Републици Либан (UNIFIL),

⁶ Објављена у „Службеном гласнику РС”, број 94 од 27. децембра 2019. године

- 1.2. Мултинационална операција Уједињених нација у Централноафричкој Републици (MINUSCA),
- 1.3. Мултинационална операција Уједињених нација у Републици Кипар (UNFICYP),
- 1.4. Мултинационална операција Уједињених нација у Демократској Републици Конго (MONUSCO),
- 1.5. Мултинационална операција Уједињених нација на Блиском истоку (UNTSO),
- 1.6. Мултинационална операција Уједињених нација у Републици Мали (MINUSMA),
- 1.7. Мултинационална операција Уједињених нација на Блиском истоку (UNDOF),
- 1.8. Мултинационална операција Уједињених нација у Западној Сахари (MINURSO),
- 1.9. Мултинационална операција Уједињених нација у Јужном Судану (UNMISS),
- 1.10. Мултинационална операција Уједињених нација у Судану (UNAMID),
- 1.11. Мултинационална операција Уједињених нација у Судану (UNISFA),
- 1.12. Мултинационална операција Уједињених нација у Џами и Кашмиру (UNMOGIP),
- 1.13. Војна операција поморских снага Европске уније у Сомалији (EUNAVFOR ATALANTA),
- 1.14. Мисија Европске уније за обуку безбедносних снага Сомалије (EUTM Somalia),
- 1.15. Мисија Европске уније за обуку безбедносних снага Централноафричке Републике (EUTM RCA),
- 1.16. Мисија Европске уније за обуку безбедносних снага Малија (EUTM Mali),
- 1.17. Војна операција поморских снага Европске уније у Медитерану (EUNAVFOR MED SOPHIA),
- 1.18. Цивилне мисије Европске уније за управљање кризама,
- 1.19. Хуманитарне операције.

2. Мандат мултинационалних операција:

- 2.1. Мултинационална операција Уједињених нација у Републици Либан (UNIFIL)

Мултинационална операција Уједињених нација у Либану (United Nations Interim Force in Lebanon UNIFIL) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 425 и 426 од 19. марта 1978. године. Мандат мисије се периодично продужава. У складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 2433 од 31. августа 2018. године, мандат мисије UNIFIL продужен је до 31. августа 2019. године. Мандат мисије обухвата надгледање прекида непријатељства, подршку либанским оружаним снагама у преузимању надлежности на југу Либана, обезбеђење приступа хуманитарној помоћи и помоћ Влади Либана у успостављању државног ауторитета у додељеној зони.

- 2.2. Мултинационална операција Уједињених нација у Централноафричкој Републици (MINUSCA)

Мултидимензионална интегрисана мисија Уједињених нација за стабилизацију у Централноафричкој Републици (MINUSCA) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 2149 од 10. априла 2014. године. Мандат мисије се периодично продужава. У складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 2454, од 31. јануара 2019. године, мандат мисије MINUSCA продужен је до 29. фебруара 2020. годи-

не. Мандат мисије обухвата заштиту цивила, подршку у спровођењу процеса транзиције, проширењу државне власти и очувању територијалног интегритета, олакшавање потпуне, сигурне и несметане хуманитарне помоћи, заштиту снага Уједињених нација, промоцију и заштиту људских права, подршку националним и међународним субјектима правде и спровођење процеса разоружања, демобилизације и реинтеграције бивших бораца.

- 2.3. Мултинационална операција Уједињених нација у Републици Кипар (UNFICYP)

Мултинационална операција Уједињених нација у Републици Кипар (UNFICYP) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 186 у марту 1964. године. Мандат мисије се периодично продужава. У складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 2453, од 30. јануара 2019. године, мандат мисије UNFICYP продужен је до 31. јула 2019. године. Мандат мисије обухвата надгледање прекида непријатељства, одржавање зоне раздвајања између Националне гарде Кипра и снага Турске и кипарских Турака и подршку пружању хуманитарне помоћи.

- 2.4. Мултинационална операција Уједињених нација у Демократској Републици Конго (MONUSCO)

Мултинационална операција Уједињених нација у Демократској Републици Конго (MONUC) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 1279 од 30. новембра 1999. године. Од 1. јула 2010. године, у складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 1925 од 28. маја 2010. године, мисија мења назив у MONUSCO. Мандат мисије се периодично продужава. У складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 2463 од 29. марта 2019. године, мандат мисије MONUSCO продужен је до 20. октобра 2019. године. Мандат мисије обухвата заштиту цивила, заштиту особља хуманитарних организација и организација за људска права и подршку властима Демократске Републике Конго у стабилизацији стања и консолидацији мировних напора.

- 2.5. Мултинационална операција Уједињених нација на Блиском истоку (UNTSO)

Мултинационална операција Уједињених нација за надгледање примирја на Блиском истоку (UNTSO) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 50 од 29. маја 1948. године. Мандат мисије се периодично продужава. Мандат мисије обухвата надгледање прекида непријатељства на Голанској висоравни и Суецком каналу и подршку снагама Уједињених нација распоређеним у том подручју са циљем спречавања обнове сукоба између Израела и арапских земаља.

- 2.6. Мултинационална операција Уједињених нација у Републици Мали (MINUSMA)

Мултинационална операција Уједињених нација у Републици Мали (MINUSMA) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 2100 од 25. априла 2013. године. Мандат мисије се периодично продужава. У складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 2423 од 28. јуна 2018. године, мандат мисије MINUSMA продужен је до 30. јуна 2019. године. Мандат мисије обухвата обезбеђење безбедног и стабилног стања и заштите становништва, подршку политичком дијалогу и помоћ у реформи сектора безбедности Републике Мали.

2.7. Мултинационална операција Уједињених нација на Блиском истоку (UNDOF)

Мултинационална операција Уједињених нација на Блиском истоку (UNDOF) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 350 од 31. маја 1974. године. Мандат мисије се периодично продужава. Мандат мисије обухвата надгледање прекида непријатељства на Голанској висоравни.

2.8. Мултинационална операција Уједињених нација у Западној Сахари (MINURSO)

Мултинационална операција Уједињених нација у Западној Сахари (MINURSO) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 690 од 29. априла 1991. године. Мандат мисије се периодично продужава. У складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 2468 од 30. априла 2019. године, мандат мисије MINURSO продужен је до 31. октобра 2019. године. Мандат мисије обухвата надгледање прекида непријатељства и одговорност за спровођење референдума о будућем статусу Западне Сахаре.

2.9. Мултинационална операција Уједињених нација у Јужном Судану (UNMISS)

Мултинационална операција Уједињених нација у Јужном Судану (UNMISS) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 1996 од 8. јула 2011. године. Мандат мисије се периодично продужава. У складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 2428, од 13. јула 2018. године, мандат мисије UNMISS продужен је до 1. јула 2019. године. Мандат мисије обухвата заштиту становништва, праћење стања људских права, подршку активностима хуманитарних организација и подршку имплементацији споразума о прекиду непријатељства сукобљених страна у Јужном Судану.

2.10. Мултинационална операција Уједињених нација у Судану (UNAMID)

Мултинационална операција Уједињених нација у Судану (UNAMID) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 1769 од 31. јула 2007. године. Мандат мисије се периодично продужава. У складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 2429 од 13. јула 2018. године, мандат мисије UNAMID продужен је до 30. јуна 2019. године. Мандат мисије обухвата заштиту становништва, допремање хуманитарне помоћи и помоћ политичком процесу у Дарфуру.

2.11. Мултинационална операција Уједињених нација у Судану (UNISFA)

Мултинационална операција Уједињених нација у Судану (UNISFA) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 1990 од 27. јуна 2011. године. Мандат мисије се периодично продужава. Последњи пут, у складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 2445 од 15. новембра 2018. године, мандат мисије UNISFA продужен је до 15. маја 2019. године. Мандат мисије обухвата демилитаризацију и праћење мировног процеса на делу територије Судана (регион Abyei).

2.12. Мултинационална операција Уједињених нација у Џами и Кашмиру (UNMOGIP)

Мултинационална операција Уједињених нација у Џами и Кашмиру (UNMOGIP) успостављена је Резолу-

цијом Савета безбедности Уједињених нација број 39 и 47 из 1948. године. Мандат мисије се периодично продужава. Мандат мисије обухвата надгледање прекида непријатељства између Индије и Пакистана на територији Џаме и Кашмира.

2.13. Војна операција поморских снага Европске уније у Сомалији (EUNAVFOR ATALANTA)

У складу са резолуцијама Савета безбедности Уједињених нација број 1814, 1816, 1838 и 1846 (2008), а на основу одлука Савета Европске уније број 2008/851/CFSP од 10. новембра 2008. године и број 2008/918/CFSP од 8. децембра 2008. године успостављена је војна операција поморских снага Европске уније у Сомалији (EUNAVFOR ATALANTA). Мандат мисије траје до децембра 2020. године и периодично се продужава. Мандат мисије обухвата заштиту бродова који плове у оквиру Светског програма за храну ради доставе помоћи Сомалији, спречавање пиратства и надгледање рибарства у близини обале Сомалије.

2.14. Мисија Европске уније за обуку безбедносних снага Сомалије (EUTM Somalia)

У складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 1872 (2009), а на основу одлука Савета Европске уније број 96 и 197 (2010) успостављена је мисија Европске уније за обуку безбедносних снага Сомалије (EUTM Somalia). Мандат мисије траје до децембра 2020. године и периодично се продужава. Мандат мисије обухвата подршку власти у реформи сектора безбедности, у три области: саветовање, едукација и обука.

2.15. Мисија Европске уније за обуку безбедносних снага Централноафричке Републике (EUTM RCA)

У складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 2149 од 10. априла 2014. године, а на основу одлуке Савета Европске уније број 2016/610/CFSP од 19. априла 2016. године успостављена је мисија Европске уније за обуку војних и безбедносних снага Централноафричке Републике (EUTM RCA). Савет Европске уније је 30. јула 2018. године продужио мандат мисије, до 19. септембра 2020. године. Мандат мисије периодично се продужава и обухвата подршку власти Централноафричке Републике у реформи сектора безбедности, у три области: саветовање, едукација и обука. Поред тога, мисија координира и синхронизује своје активности са другим факторима Европске уније, укљученим у процес реформе сектора безбедности.

2.16. Мисија Европске уније за обуку безбедносних снага Малија (EUTM Mali)

У складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација број 2085 (2012), а на основу одлука Савета Европске уније о успостављању војне мисије Европске уније у Малију (Одлука број 2013/34/CFSP од 17. јануара 2013. године) и покретању Мисије Европске уније у Малију (Одлука број 2013/87/CFSP од 18. фебруара 2013. године) успостављена је мисија Европске уније за обуку војних и безбедносних снага Малија (EUTM Mali). Мандат мисије периодично се продужава. Савет Европске уније је 14. маја 2018. године продужио мандат мисије до 18. маја 2020. године. Мандат мисије обухвата подршку обнови уставног и демократског уређења, помоћ Влади Републике Мали на успостављању потпуног суверенитета на целој територији и помоћ на неутрализацији организованог криминала и терористичких претњи.

2.17. Војна операција поморских снага Европске уније у Медитерану (EUNAVFOR MED SOPHIA)

У складу са позивом либијских власти Европска унија је одлуком Савета Европске уније број 2015/778/CFSP од 18. маја 2015. године успоставила поморску операцију у Медитерану, а од 22. јуна 2015. године Савет Европске уније званично је покренуо операцију. Операција се спроводи у три фазе: патролирање водама Медитерана и уз либијску обалу ради прикупљања оперативних података, запоседање и уништавање средстава која се користе за транспорт миграната. Мандат мисије траје до 30. септембра 2019. године и периодично се продужава. Мандат операције обухвата спречавање стварања мреже организованог кријумчарења људи у области јужног централног Медитерана и спречавање даљих губитака људских живота у мору.

2.18. Цивилне мисије Европске уније за управљање кризама

Цивилне мисије Европске уније за управљање кризама успостављају се на основу Резолуција Савета безбедности Уједињених нација и/или Одлуке Савета Европске уније. Ангажовање се планира у складу са потребом и позивом Европске уније.

2.19. Хуманитарне операције

Хуманитарне операције подразумевају ангажовање на отклањању и ублажавању последица природних катастрофа, техничко-технолошких несрећа и других несрећа које обимом и интензитетом угрожавају здравље и животе људи, материјална добра и животну средину.

Ангажовање у хуманитарним операцијама зависи од позива међународне организације, регионалне иницијативе чији је Република Србија члан и/или државе коју је задесила природна катастрофа, техничко-технолошка и друга несрећа, као и расположивих ресурса Републике Србије.

3. Укупан број припадника Војске Србије који се могу ангажовати у мултинационалним операцијама:

Планирано је упућивање до 700 припадника Војске Србије у току календарске године у мултинационалне операције Уједињених нација и Европске уније. Планирано је да се ангажују следећи капацитети: војни посматрачи, штабни официри и подофицири, медицинско особље у санитетским тимовима и војној болници, јединице нивоа пешадијског одељења, пешадијског вода и пешадијске чете и аутономни тим за заштиту бродова. Министарство одбране и Војска Србије располажу људством, обученим и опремљеним према захтеваним стандардима за учешће у мултинационалним операцијама.

4. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

РС број 62

У Београду, 27. децембра 2019. године

Народна скупштина Републике Србије

Председник,

Маја Гојковић, с.р.

САДРЖАЈ

	Страна
3. Закон о изменама и допунама Закона о Војсци Србије	21
4. Стратегија одбране Републике Србије	23
5. Стратегија националне безбедности Републике Србије	35
6. Одлука о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије	53

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
 „Службени војни лист”, 11000 Београд, Бирчанинова 5
 Главни и одговорни уредник Татјана Оровић, проф.
 Телефон: 011/3203-133 (32-133)
 Телефон/факс: 011/3000-200

Штампа: Војна штампарија, Београд, Ресавска 406

